

# TÜRKİYE İŞ KURUMU

*İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI*

*TOKAT İLİ*

*2023 YILI SONUÇ RAPORU*

2023 YILI  
İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI  
TOKAT ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI  
TOKAT İLİ 2023 YILI SONUÇ RAPORU

**Hazırlayan**

Mustafa EKİCİ

Metehan SOY



*"ÇALIŞMADAN, YORULMADAN, ÜRETMEDEN RAHAT YAŞAMAK İSTEYEN MİLLETLER,  
EVVELA HAYSIYETLERİNİ, SONRA HÜRRİYETLERİNİ VE DAHA SONRA İSTİKBALLERİNİ  
KAYBETMEYE MAHKÛMDURLAR."*

*K. Atatürk*

***Bu Rapor, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerde hayatını kaybeden çalışma arkadaşlarımıza adanmıştır.***

***Abdurrahman DURMUŞ-Adıyaman***

***M. Fatih BAYIN-Adıyaman***

***Pınar TÜMSAVAŞ-Adıyaman***

***Zeynep ERDEM-Adıyaman***

***Hüsnü ÇELİK- Hatay***

***Kübra SARIHAN-Hatay***

***Süleyman HATUNOĞLU-Hatay***

***Ali YÜCE- Kahramanmaraş***

***Mehmet CEREN-Kahramanmaraş***

***Şerif KOYUNCU-Kahramanmaraş***

***Zeliha BOZOK-Kahramanmaraş***

## SUNUŞ



Günümüz dünyasında ülkelerin üstesinden gelmek için üzerinde en fazla politika ürettiği sorunların başında yer alan işsizlik; kişinin çalışma istek ve yaşında olmasına rağmen cari ücret düzeyinde ilgi, yetenek ve becerisine uygun iş bulamaması olarak tanımlanmaktadır. Literatürde birçok tanımı olmakla birlikte işsizlik genel olarak Gizli İşsizlik ve Açık İşsizlik olarak ikiye ayrılmaktadır. Gizli işsizlerin genellikle üretimde katkısı olmaz, bu nedenle gizli işsiz olarak anılırlar ve bu durumun iş planı ile sermaye arasındaki uyumsuzluktan kaynaklandığı birçok kaynakta belirtilmektedir. Açık işsizlik olarak adlandırılan işsizlik türünde ise kişinin iradesine bağlı olup olmamasına göre sınıflandırılır. Gayri iradi işsizlik sorunu ülkelerin gelişmişlik düzeylerine göre farklılık göstermektedir.

İşgücü piyasasının en temel problemlerinden birisi iş arayanlar ile personel arayanlar arasındaki eşleşme problemidir. Eşleşme problemi ne kadar uzun sürerse, bireyin işsiz kalma süresi de o kadar uzayacaktır. Eşleşme problemine çözüm olabilecek istihdam politikaları doğru belirlenemezse kişinin işsiz kalma süresi artacak, işsiz kalma süresi artan bireyin yaşadığı ekonomik problemler sosyolojik problemlere dönüşebilecektir. İş arayan bireyin kısa süre içerisinde ilgi, yetenek ve beceresine göre iş sahibi olması sadece kendi ekonomisine değil, ülkemizin kalkınmasına da vesile olacaktır. İş arayanlar ile personel arayanlar arasında eşleşme problemini en aza indirmek amacıyla İŞKUR tarafından her yıl talep araştırması yapılmaktadır.

2023 yılında gerçekleştirilen İşgücü Piyasası Araştırmasında elde edilen veriler kullanılarak hazırlanan 2023 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması Raporunda Tokat'taki işgücünün yapısı, sektörler bazında çalışanların mesleklere ve cinsiyete göre dağılımları, ihtiyaç duyulan işgücü için talep edilen eğitim ve beceri durumları, temininde güçlük çekilen meslekler ile 2024 yılı ortasında işgücü piyasasında mesleki değişim beklentileri yer almaktadır. Bu rapor şahsım başkanlığında toplanan İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu Toplantılarında değerlendirilecek; ilimizde yerel bazda düzenlenecek istihdam politikaları ile Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı okullarda açılacak bölüm ve dalların belirlenmesinde 2023 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması Raporu önemli bir kaynak olarak kullanılacaktır.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında gösterdikleri özenli çalışma nedeniyle Tokat İşKUR personellerine, araştırma sürecinde işyeri bilgi formlarına titiz bir şekilde yanıt veren tüm işverenlerimize ve emeği geçen herkese teşekkür ediyor, 2023 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması Raporu'nun ilimiz ve tüm ilgililer için yararlı olmasını diliyorum.

**Numan HATİPOğLU**  
**Vali**

## ÖN SÖZ



Çalışma istek ve kabiliyetine sahip olmasına rağmen, uygun iş bulunamaması durumu işsizliği doğurmaktadır. İşsizlik oranının sđfıra düşürülemeyeceği bilinci ile ülkeler kendi işgücü piyasası ve ekonomik gelişmişlik düzeyine göre işsizlikle mücadele kapsamında çeşitli politikalar üretmektedir. Ülkemizde de başta kamu istihdam kurumu olarak görev yapan İşKUR olmak üzere bakanlıklar düzeyinde işsizlikle mücadele kapsamında mesai mefhumu gözetmeksizin politikalar üretilmektedir. Kurumumuz aracılığı ile düzenlenen İşbaşı Eğitim Programı ile teorik bilgisi olan bireylerin pratik kazanması sağlanırken, Mesleki Eğitim Kursu ile kişilerin meslek sahibi olması sağlanmaktadır. Ayrıca kamu kurum ve kuruluşlarımızca uygulanan SGK prim destekleri, KDV indirimleri, hibe destekleri ve ihracata yönelik teşviklerin uygulanması hem istihdamın artmasına vesile olmakta hem de büyüme ve ihracatla orantılı olarak Gayri Safi Milli Hasılamızı artırmaktadır.

Pandemi döneminde uyguladığımız Kısa Çalışma Ödeneği ve Nakdi Ücret Desteği ile salgın dönemi en az ekonomik hasar ile atlatılabildi. Yine asrın felaketi olarak adlandırılan 6 şubat 2023 depremlerinde zarar gören işletmelerin biran önce ayağa kalkması ve çalışan bireylerin bu süreci atlatabilmesi amacıyla KÇÖ ile birlikte uygulanan çeşitli teşvik ve destekler gerekli insani hizmetlerin hemen ardından hızlı bir şekilde yürürlüğe konulmuştur.

4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanununda “İşgücü piyasası verilerini, yerel ve ulusal bazda derlemek, analiz etmek, yorumlamak ve yayınlamak, İşgücü Piyasası Bilgi Danışma Kurulunu oluşturmak ve Kurul çalışmalarını koordine etmek, işgücü arz ve talebinin belirlenmesine yönelik işgücü analizlerini yapmak, yaptırmak” Kurumumuzun görevleri arasında sayılmıştır. Bu görev bilinci çerçevesinde ülkemizde Kurumumuz tarafından her yıl işgücü piyasası araştırması yapılmaktadır.

2023 yılı İşgücü Piyasası Araştırması saha çalışması 5 Haziran – 14 Temmuz 2023 tarihleri arasında yapılmış, araştırma kapsamında Tokat ilinde 20 ve üzerinde çalışanı olan 389 işyerinden veri derlenmiş, saha araştırmasından elde edilen veriler kullanılarak 2023 Yılı İşgücü Piyasası Araştırma Raporu oluşturulmuştur. 2023 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması ilimizdeki çalışan sayısı, açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler ile geçmiş ve gelecek dönem istihdam eğilimlerine dair bilgiler derlenmiş, işverenlerin eleman ihtiyacı anında karşılanmaya çalışılmıştır. Ayrıca; piyasanın ihtiyaçları doğrultusunda işgücü yetiştirme kurslarının hangi mesleklerde düzenleneceğini belirlemek amacıyla veriler toplanmıştır. 2023 Yılı Tokat İli İşgücü Piyasası Araştırması Raporu işgücü piyasasının arz ve talep yönünü istatistikî verilerle açıklayan önemli bir kaynaktır.

Bu vesileyle Tokat İli İşgücü Piyasası Araştırması'nın tüm kullanıcılara faydalı ve hayırlı olmasını diler; bu araştırmanın ortaya çıkmasında zamanını ayırarak araştırmaya katılan tüm işverenlerimize, raporun hazırlanmasında emeği geçen Kurum çalışanlarımıza ve sosyal paydaşlarımıza teşekkür ederim.

**Bekir FINDIK**  
**İl Müdürü**



# İÇİNDEKİLER

SUNUŞ .....	i
ÖN SÖZ .....	iii
İÇİNDEKİLER .....	v
TABLolar LİSTESİ.....	vi
ŞEKİLLER LİSTESİ .....	vii
KISALTMALAR .....	viii
YÖNETİCİ ÖZETİ .....	1
GİRİŞ.....	5
<b>BİRİNCİ BÖLÜM İŞGÜCÜ PİYASASI GENEL VERİLERİ .....</b>	<b>6</b>
1.1. BÖLGESEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ.....	6
1.2. SİGORTALI SAYILARI VE İŞYERİ GÖSTERGELERİ.....	7
1.3. İŞKUR İDARİ KAYITLARI .....	8
1.3.1. Açık İş İlanları.....	8
1.3.2. İşe Yerleştirmeler.....	10
1.3.3. Kayıtlı İşsiz.....	11
1.3.4. Aktif İşgücü Programları .....	12
1.3.5. İşsizlik Ödeneği .....	15
<b>İKİNCİ BÖLÜM İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI SONUÇLARI .....</b>	<b>17</b>
2.1. İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM.....	18
2.2. AÇIK İŞLER.....	29
2.3. TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER (TGÇM).....	36
2.4. GELECEK DÖNEM İSTİHDAM BEKLENTİLERİ .....	39
<b>SONUÇ VE DEĞERLENDİRME .....</b>	<b>42</b>
<b>KAYNAKÇA .....</b>	<b>45</b>
<b>EK: 2023 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU.....</b>	<b>46</b>

## TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: 2022 Yılı TÜİK Bölgesel Temel İşgücü Göstergeleri.....	6
Tablo 2: 2023 Yılı Ekim Ayı SGK İşyeri İstatistikleri.....	7
Tablo 3: 2023 Yılı Ekim Ayı SGK Sigortalı İstatistikleri.....	8
Tablo 4: 2023 Yılında Açık İş Sayısı En Yüksek Olan Meslekler.....	9
Tablo 5: 2023 Yılında İşe Yerleştirme Sayısı En Yüksek Olan Meslekler.....	10
Tablo 6: Yıllar İtibarıyla MEK+İEP Yararlanıcı Sayıları.....	14
Tablo 7: 2023 Yılı Aktif İşgücü Piyasası Programı Yararlanıcı Sayısına Göre İlk 10 Meslek.....	14
Tablo 8: Araştırma Kapsamında Veri Derlenen İşyeri Sayısı.....	19
Tablo 9: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyerlerinin Hizmetlerimize Göre Oranları.....	26
Tablo 10: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları.....	27
Tablo 11: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İş Olan İşyeri Oranı.....	29
Tablo 12: Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması.....	33
Tablo 13: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayıları.....	33
Tablo 14: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Arama Kanalları.....	34
Tablo 15: Açık İş En Fazla Olan İlk 10 Meslek İçin Talep Edilen Beceri Sırası.....	35
Tablo 16: Tercih Edilen Cinsiyete Göre En Fazla Açık İş Olan Meslekler.....	36
Tablo 17: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayıları.....	37
Tablo 18: Eleman Temininde Güçlük Çekilen İlk 10 Meslek.....	38
Tablo 19: Sektörlere Göre Beklenen İstihdam Değişimi ve Oranı.....	40
Tablo 20: Meslek Gruplarına Göre Beklenen İstihdam Değişimi.....	41
Tablo 21: En Fazla Net İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen Meslekler.....	41

## ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Yıllar itibarıyla İŞKUR Açık İş Sayıları .....	9
Şekil 2: Yıllar itibarıyla İŞKUR İşe Yerleştirme Sayıları.....	10
Şekil 3: Yıllar itibarıyla İŞKUR Kayıtlı İşsiz Sayıları .....	11
Şekil 4: Yıllar itibarıyla İşsizlik Ödeneği Hak Eden Kişi Sayıları.....	16
Şekil 5: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Oranı .....	20
Şekil 6: Part-time Çalışanı Olan ve Olmayan İşyerlerinde Kadın Çalışan Oranı (%) .....	21
Şekil 7: Sektörlere Göre Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Oranı .....	21
Şekil 8: Vardiyalı Çalışma Yapılan ve Yapılmayan İşyerlerindeki Kadın Çalışan Oranı (%) .....	22
Şekil 9: Sektörlere Göre İhracat Yapan İşyerlerinin Oranı .....	23
Şekil 10: Sektörlere Göre E-Ticaret Uygulamasına Sahip İşyerlerinin Oranı.....	23
Şekil 11: Sektörlere Göre Ar-Ge Çalışması Yapan İşyerlerinin Oranı .....	24
Şekil 12: Gelecek Bir Yıl İçerisinde Yatırım Planlayan İşyerlerinin Oranı .....	24
Şekil 13: Yatırım Planlayan İşyerlerinin Planlanan Yatırım Türleri.....	25
Şekil 14: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyerlerinin Oranı .....	25
Şekil 15: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri.....	27
Şekil 16: Mevcut Açık İşler İçin Cinsiyet Tercihi.....	30
Şekil 17: Mevcut Açık İşler İçin Talep Edilen Yaş Grupları .....	31
Şekil 18: Mevcut Açık İşler İçin Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi .....	31
Şekil 19: Mevcut Açık İşlerin Aranma Kanalı .....	32
Şekil 20: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısının Dağılımı .....	38
Şekil 21: Eleman Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri.....	39

## KISALTMALAR

<b>AİPP</b>	Aktif İşgücü Programları
<b>ÇSGB</b>	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
<b>ILO</b>	Uluslararası Çalışma Örgütü
<b>İPA</b>	İşgücü Piyasası Araştırmaları
<b>İŞKUR</b>	Türkiye İş Kurumu
<b>KÇÖ</b>	Kısa Çalışma Ödeneği
<b>NACE</b>	Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistik Sınıflaması
<b>NİDO</b>	Net İstihdam Değişim Oranı
<b>NÜD</b>	Nakdi Ücret Desteği
<b>SGK</b>	Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
<b>TCMB</b>	Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
<b>TGÇM</b>	Temininde Güçlük Çekilen Meslekler
<b>TÜİK</b>	Türkiye İstatistik Kurumu

## YÖNETİCİ ÖZETİ

6 Şubat 2023 tarihinde ülkemizde gerçekleşen Pazarcık ve Elbistan merkezli iki büyük deprem, dünya genelinde benzerine nadir rastlanan bir örnek teşkil etmiştir. Bu depremler 11 ilde etkili olmuş ve yaklaşık 13,5 milyon vatandaşımızın yaşadığı geniş bir bölgede ciddi bir yıkıma neden olmuştur. Asrın felaketi olarak nitelendirilen bu depremlerin, sosyal, beşerî ve iktisadi hayata önemli etkileri olduğu açıktır. Afetten etkilenip ilimizde misafir ettiğimiz vatandaşlarımızın, ilimizde istihdama kazandırılması amacıyla İl Müdürlüğümüz, Turhal Hizmet Merkezimiz ve Erbaa Hizmet Merkezimizde görevli personellerimiz tarafından mesai mefhumu gözetmeksizin hizmet verilmiştir. 02.03.2023-14.04.2023 tarihleri arasında İl Müdürlüğümüzde görevli 18 personelimiz 2 vardiya şeklinde (08:00-17:00/17:00-00:00) İl Afet ve Koordinasyon Merkezinde görev yapmış, Koordinasyon Merkezine gelen vatandaşlarımızın gönüllülük esasına göre Kurum kayıtları güncellenmiş ve işe yönlendirme hususunda gerekli bilgilendirmeler yapılmıştır. Vatandaşlarımızın ikamet ettiği yerler personelimiz tarafından ziyaret edilerek, çalışma isteğinde olan vatandaşlarımızın Kurum kayıtları yapılmıştır. İl Müdürlüğümüzce 106, Erbaa Hizmet Merkezimizce 65, Turhal Hizmet Merkezimizce 44 vatandaşımız ile yüz yüze görüşme gerçekleştirilmiş; görüşme yapılan vatandaşlarımızın Kurum kayıtları yapılmış veya güncellenmiştir. Ayrıca ilimizde misafir ettiğimiz vatandaşlarımızın barınma, sağlık, eğitim, istihdam vb. ihtiyaçlarının ivedi şekilde çözüme kavuşturulması amacıyla oluşturulan komisyon toplantılarına İl Müdürlüğümüzde katılım sağlamıştır.

Türkiye büyüme, dış ticaret ve işgücü açısından birçok ülkeden olumlu yönde ayrılmaktadır. 2021 yılının ikinci yarısından itibaren artan ihracat ile gelişen sanayi sektörünün öncülüğünde ülkemiz 2023 yılının üçüncü çeyreğinde yüzde 5,9 oranında büyümüştür. Güçlü büyümenin etkisi ile 2023 yılında istihdamda rekor seviyelere ulaşılmış, işsizlik oranı ise tek haneli seviyelere gerilemiştir.

TÜİK verilerine göre ilimizin 2023 nüfusu 606 bin 934 olup toplam nüfusun yüzde 50,3'ü kadındır. İlimizin toplam nüfusu 2022 yılına göre yüzde 1,75 oranında artmıştır. TÜİK verilerine göre Tokat nüfusunun yüzde 41,2'si kırsal, yüzde 52,8'i ise kentte yaşamını sürdürmektedir. Yine TÜİK verilerine göre Tokat toplam nüfusun yüzde 35,1'i köyde ikamet etmektedir. Tokat'ın toplam nüfusunun yüzde 34,2'si (207.741) merkezde toplanmıştır. Merkez ilçeyi yüzde 16,5 ile Erbaa, yüzde 13 ile Turhal, yüzde 10,3 ile Niksar ilçelerimiz takip etmiştir. Bu ilçelerimiz işgücü piyasası açısından diğer ilçelere göre daha gelişmiş olup ilin işgücü piyasasının büyük bir kısmını bu ilçeler oluşturmaktadır. Diğer ilçelerimizde sanayiden çok tarım ve hayvancılık daha fazla gelişmiştir.

İlimiz tarım arazisi yönünden zengin, köklü bir üniversiteye ve çalışabilecek genç nüfusa sahip, yerel yönetimlerin üniversite ve meslek kuruluşları ile diyalogun açık olduğu bir şehirdir. Bu çerçevede işverenlerin ilimize yatırım yapmaları için büyük bir engel görülmemektedir. İlimiz Merkez'e Turhal'dan bağlanacak bir demiryolu hattı, taşımacılık maliyetini düşüreceğinden ilimiz yatırımcılar açısından çekim merkezi haline gelebilecektir.

Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı (OKA) tarafından TR 83 Bölgesinin (Samsun, Tokat, Çorum, Amasya) kalkınması, rekabet gücü açısından önemli fırsatlardan yararlanılması, bölge ekonomisine yönelik tehdit ve risklerin önlenmesi, bölgede yenilik ve girişimcilik kapasitesinin artırılması amacıyla turizm, kültür, gastronomi ve sanayi sektörlerinde. fizibilite desteği ile güdümlü proje desteği sağlanmaktadır. Ayrıca KOSGEB tarafından da yeni yatırımların ilimizde artması amacıyla destek miktarı sektöre bağlı olmak koşuluyla finansal destek verilmektedir.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığında alınan “İktisadi Faaliyet Kolları İtibariyle İl Yatırım Teşvikleri” verilerine göre 2023 yılında Tokat ilinde en fazla İmalat sektörüne yönelik yatırım teşvik belgesi verilmiştir. 44 yatırım teşvik belgesi alan İmalat sektöründe istihdam miktarı diğer sektörler göre daha yüksektir. Yatırım teşvik belgesi verilen sektörler sıralamasında İmalat sektörünü enerji, hizmet, madencilik ve tarım sektörleri takip etmiştir.

Ülke genelinde olduğu gibi ilimizde de 1-9 çalışanı olan işyerleri daha fazla sayısal ağırlığa sahiptir. İlimizde özel sektör bazında en fazla istihdam tekstil sektöründedir Döviz kuru ve personel giderlerinin yükselişi nedeniyle maliyetlerin artış gösterdiği, tekstil firmalarımız ile yaptığımız görüşmelerde dile getirilmektedir. Tekstil sektöründe gerek ihracat gerekse yurtiçi pazarda olası bir talep daralması olursa, ilimizde faaliyet gösteren tekstil firmalarının personel çıkarımına gidebilme tehlikesi bulunmaktadır. Bu ihtimal karşısında ilimizde işsiz kalabilecek işçileri istihdam edebilecek alternatif sektörlerde yatırımcı sayısı çok azdır. Kamu-özel sektör işbirliği ile ilimizde yoğun istihdam sağlayabilecek sektör çeşitliğinin artırılması gerekmektedir. Nitekim Tokat, Niksar, Erbaa, Turhal ve Zile Organize Sanayi Bölgelerimizden alınan verilere göre 2023 yılı sonu itibariyle ilimizde organize sanayi bölgelerinde toplam çalışan sayısı 16.458’dir. Toplam çalışanlar içerisinde hazır giyim (tekstil, saya vb.) sektöründe çalışanların oranı yüzde 80’dir. İlimiz bölgesel teşvikler kapsamında 5. Bölgede yer almakla birlikte OSB’lerimiz ile Başçiftlik ve Sulusaray ilçelerimiz 6. Bölge olarak değerlendirilmektedir. Kamu özel sektör işbirliği ve 6. Bölge teşvikleri nedeniyle ilimizde hazır giyim ve saya imalatı üzerine faaliyet gösteren firma sayısı son 5 yılda artmıştır.

TÜİK tarafından il bazında işsizlik oranı en son 2013 yılında açıklanmıştır. 2013 yılı TÜİK verilerine göre Tokat ili işsizlik oranı yüzde 6,6’dır (Türkiye geneli % 9,7 iken). On İkinci Kalkınma Planı (2024-2028) hedefleri doğrultusunda plan döneminde, ülke genelinde yıllık ortalama yüzde 3,0 oranında artışla, 5 milyon yeni istihdam oluşturulması öngörülmektedir. Sağlanacak ekonomik büyümeye bağlı olarak hızlı istihdam artışının yanında, işgücü piyasasında özellikle kadınlara yönelik politikaların desteğiyle işgücüne katılma oranının yüzde 56,7 seviyesine yükseleceği tahmin edilmektedir. Bu gelişmeler doğrultusunda, On İkinci Kalkınma Planı dönemi sonunda işsizlik oranının ülke genelinde yüzde 7,5 seviyesine gerilemesi öngörülmektedir. Plan kapsamında işsizlik oranında yaşanacak bu gerileme ile birlikte TR83 Bölgesi ve Tokat ilinde de işsizlik oranının azalacağı düşünülmektedir.

Dinamik bir yapıya sahip olan işgücü piyasasının en etkili aktörü olarak faaliyet gösteren Kurumumuz, işgücü piyasasındaki gelişmeleri doğru bir şekilde takip etmek amacıyla sağlıklı ve güvenilir veri üretme çabalarını özveri ile sürdürmektedir. İşgücü piyasasını etkileyebilmek adına, piyasanın doğru bir şekilde analiz edilmesinin büyük bir önemi bulunmaktadır. Kurumumuz, doğru istihdam politikalarının belirlenmesi, işgücü piyasasıyla ilgili gerekli önlemlerin alınması ve işgücü piyasasının yakından takip edilebilmesi için işgücü piyasası araştırmalarını etkili bir şekilde yürütülmektedir.

İşsizlikle mücadele ve istihdamın artırılması hedefiyle yerel ve ulusal istihdam politikalarının oluşturulması, işgücü piyasasındaki gelişmelerin ve işgücü hareketliliğinin izlenebilmesi, güncel, güvenilir ve bilimsel bilgilerin elde edilmesine ve yorumlanmasına bağlıdır. İşgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak adına 2007 yılından itibaren periyodik olarak her yıl 81 il düzeyinde İşgücü Piyasası Araştırması yürütülmektedir. Ayrıca işgücü piyasasının eğilimlerini ve öncelik alanlarını tespit edebilmek amacıyla belirlenen güncel konularda her yıl tematik araştırmalar da gerçekleştirilmektedir.

İşgücü piyasasının aktörleri, emeğini arz eden çalışma istek ve arzusundaki kişiler ile emeği talep eden işverenlerdir. İşgücü piyasasının arz yönüne ilişkin veriler ülkemizde ÇSGB, İŞKUR, TÜİK ve SGK gibi kurumların idari kayıtları ve istatistikleri aracılığı ile yayımlanmaktadır. İşgücü piyasasının ülke genelini kapsayan ve en temel veri kaynağı olan hanehalkı işgücü araştırması ile Türkiye İstatistik Kurumu tarafından düzenli olarak gerçekleştirilmektedir. Hanehalkı işgücü araştırması sonuçlarına ilişkin haber bültenleri kamuoyunda yakından takip edilmektedir.

İşgücü piyasasının talep yönüne ilişkin en temel veriler ise Türkiye İş Kurumunun idari kayıtları ile her yıl düzenli olarak gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması ve açık iş istatistikleri araştırmaları kapsamında derlenmektedir. İşgücü piyasasının arz ve talep boyutunu birlikte analiz etmek amacıyla hazırlanan bu rapor, Tokat İli İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre değerlendirilmiştir.

2023 yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında ilimizde 389 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerleri 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri olup il genelinde toplam 17 sektör araştırma kapsamında yer almaktadır. Tokat ilinde 20 ve daha fazla istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 32 bin 653 kişi olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bazında ise 20 bin 314 çalışan erkeklerden, 12 bin 339 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır. Ülke genelinde pilot olarak uygulaması yapılan Kadın İstihdamı İçin Pozitif Ayrımcılık Projesi ( KİPAP) ile kadın istihdamının artırılması için yenilikçi politikalar uygulanmaktadır. Ayrıca kadın istihdamının artırılması amacıyla SGK pirim destekleri verilmekte, doğum sonrası kadın çalışanın işgücü piyasasından uzak kalmaması amacıyla Kurumumuz tarafından Yarım Çalışma Ödeneği uygulaması ile kadın çalışanın doğum sonrası yarı zamanlı çalışabilmesi sağlanmaktadır.

Tokat ilinde açık iş oranı yüzde 4,1 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise 20 ve üzeri istihdamlı işyerleri için açık iş oranı yüzde 1,9 olup, Tokat ili açık iş oranı bakımından Türkiye ortalamasının üstünde kalmıştır. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 6,1 ile Diğer Hizmet Faaliyetleri sektörüdür. Açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde, en fazla açık işin Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu meslek grubunda araştırma döneminde 769 kişilik açık iş mevcuttur. Tokat ilinde en fazla açık işi olan ikinci meslek grubu Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubudur. İl genelinde açık işlerin içinde herhangi bir eğitim düzeyi talep edilmeyen açık işlerin payı yüzde 77,1 düzeyindedir. Ayrıca açık iş istatistikleri kapsamında ilimizde 1-9 çalışanı olan işyerlerine yönelik her yıl 4 defa Açık İş İstatistikleri Araştırması da yapılmaktadır. Açık İş İstatistikleri Araştırması verileri Genel Müdürlüğümüz tarafından Avrupa İstatistik Ofisi ile paylaşılmakta, [www.iskur.gov.tr](http://www.iskur.gov.tr) adresinde çeyrek dilim verileri yayınlanmaktadır.

Tokat ilinde araştırma kapsamında olan işyerlerinin yüzde 14,3'ünde ihracat yapılmaktadır. Tokat ilinde sektörel bazda oransal olarak en fazla ihracat "Madencilik ve Taş Ocakçılığı" sektöründe yapılmakta olup, bu sektörde ihracat yapan işyeri oranı yüzde 80'dir. İhracat yapan işyeri oranı bakımından ikinci sırada ise yüzde 33,8 ile "İmalat" sektörü bulunmaktadır. Tokat ilinde araştırma kapsamında olan 20 ve üzeri çalışanı olan 4 sektörde ihracat yapılmaktadır. 2023 Yılı Dış Ticaret İstatistiklerine göre 2023 yılında TR83 Bölgesinde toplam 8.664.381.994 dolar ihracat yapılmıştır. Tokat ili genelinde 2023 yılında yapılan ihracat miktarı ise 69.041.548 dolardır.

Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 21,1'i bir yıl sonrası için en az bir meslekte net istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Tokat ilinde net istihdamın artacağını öngören işverenlerin oranı ise yüzde 36,6 seviyesindedir. Öte yandan en az bir meslekte net istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke genelinde 2 iken bu oran Tokat ilinde yüzde 4,2 düzeyindedir.

Tokat ilinde temininde güçlük çekilen meslekler sektörlerine göre incelendiğinde en fazla İmalat sektöründe eleman temininde güçlük çekildiği görölmektedir. Tokat ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada Makineci (dikiş) mesleğinin yer aldığı tespit edilmiştir. Bu mesleği ise Düz Dikiş Makineci mesleği takip etmektedir. İlimizde temininde güçlük çekilen ilk 10 mesleğin 4'ü hazır giyim sektörüne özgü mesleklerdir. Bu mesleğin ardından sırasıyla Düz Dikiş Makinecisi ve Beton ve Betonarme Kalıpcısı meslekleri gelmektedir. Temiinde güçlük çekilen meslek (TGÇM) sıralamasında ilk 10 mesleğin 4'ü hazır giyim sektörüne, 5'i doğrudan veya dolaylı olarak İnşaat sektörüne özgü mesleklerdir. 6 Şubat 2023 tarihinde gerçekteşen depremin etkilendiği illerde hızlı bir yapılaşma çalışması olması nedeniyle ilimizde 2023 yılında toprak sanayi (tuğla imalatı) mevsimsel kapanışa gitmemiş, üretimini artırmıştır. Ayrıca ilimizde İnşaat sektöründe çalışan meslek erbaplarının büyük çoğunluğu depremin etkilediği 11 ilde çalışmaya gitmiştir. 2023 İPA Raporunda TGÇM sıralamasında "İnşaat" sektörüne özgü mesleklerin ilk sıralarda olmasının nedeni olarak bu iki etken düşünölmektedir. Eleman teminde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ise ilk sırada "Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması" yer almaktadır.

İşgücü piyasasının mevcut durumunu görebilmek ve gelecek dönem eğilimlerini öngörerek veriye dayalı sağlıklı kararlar almak son derece önemli olup bu ihtiyaçların karşılanması amacıyla "2023 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması Tokat İli Sonuç Raporu" hazırlanmıştır.



## GİRİŞ

Covid salgını, enflasyonist baskı, Ukrayna-Rusya başta olmak üzere yaşanan savaşlar ve riskler, iklim değişikliğinin yarattığı maliyetler sonucu tüm dünya ülkelerinin zorluklarda geçirdiği yılları beraberinde getirmiştir. Tüm bu yaşananların sonucu sosyo-ekonomik etkiler çoğu ülkede gözlenmektedir. Böyle bir ortamda işgücü piyasasının etkilenmemesi mümkün değildir.

Gelecek dönem istihdam politikalarının şekillenmesi için İşgücü Piyasası Araştırmasına ait veriler oldukça önem arz etmektedir.

İşgücü Piyasası Araştırması Tokat İli 2023 Yılı Sonuç Raporu, işgücü piyasasının gerek arz gerekse talep yönü ile mevcut durumunu analiz etmekte ve işverenlerin gelecek döneme ilişkin beklentilerini ortaya koymaktadır. Politika yapıcılar ve yerel yönetimler tarafından işgücü piyasası ile ilgili kararların alınması ve uygulamaya konulacak faaliyet ile projelerin etkinliğinin artırılması noktasında 2023 yılı araştırma sonuçlarının göz önüne alınması oldukça önemlidir.

İşgücü Piyasası Araştırması Tokat İli Sonuç Raporu, il düzeyinde politika yapıcılarına ve karar alıcılara kaynak sağlamada büyük katkılar sağlayacağı düşünülen önemli bir çalışmadır. İşgücü piyasasının en önemli aktörleri olan işverenlerin ve işgücünün, piyasaya sundukları emeğin ve piyasadaki beklentilerinin iyi analiz edilmesi politika üretmeden önceki ilk adımı oluşturmaktadır. Sonrasında, bu analizler neticesinde arz talep dengesini iyileştirmek ve işgücü politikalarını bu dengenin sürdürülebilir olmasını sağlayacak şekilde tesis etmek oldukça önemlidir.

Türkiye’de işgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin en kapsamlı veri üreten kurum Türkiye İş Kurumudur. İşgücü Piyasası Araştırmalarına ait sonuçlar yalnızca Kuruma değil, Türkiye’de işgücü piyasasının paydaşı olan tüm kurum ve kuruluşlara önemli katkılar sağlamaktadır. Pandemi sonrası araştırmanın 2023 yılı saha çalışması hibrit yöntemle (yüz yüze, elektronik ortamda veya telefonla görüşülerek) gerçekleştirilmiştir. İŞKUR, işgücü piyasasında aktif ve pasif istihdam politikalarında söz sahibi bir Kamu İstihdam Kurumu olarak İşgücü Piyasası Araştırması aracılığıyla işverenlerle görüşerek, işgücü talebine ilişkin doğrudan işverenlerden elde ettiği bilgiyi kamuoyu ile paylaşmaktadır.

İşgücü piyasası talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar İl Müdürlükleri ve Hizmet Merkezlerimiz tarafından 2007 yılından itibaren düzenli olarak sürdürülmektedir. Yapılan bu araştırmalar kapsamında 2023 yılı için Tokat ilinde 5 Haziran – 14 Temmuz 2023 tarihleri arasında saha çalışması gerçekleştirilmiş olup, araştırma neticesinde işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan ilimizin sonuç raporu hazırlanmıştır. Raporla birlikte İşgücü Piyasası Araştırması sonuçları analiz edilerek Tokat ilinde işgücü piyasasının talep yapısı ortaya konulmaktadır.

# BİRİNCİ BÖLÜM

## İŞGÜCÜ PİYASASI GENEL VERİLERİ

### 1.1. BÖLGESEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından düzenli olarak uygulanmakta olan Hanehalkı İşgücü Araştırması, istihdam edilenlerin iktisadi faaliyet, meslek, işteki durum ve çalışma süresi hakkında; işsizlerin ise iş arama süresi ve aradıkları meslek ve benzer özellikleri hakkında bilgi derlemek amacıyla uygulanmakta olup, ülkedeki işgücü piyasasının arz yönünün özellikleri hakkında bilgi veren temel veri kaynağıdır. 2013 yılı ve öncesinde il düzeyinde işgücü istatistikleri elde edilirken, sonrasında Türkiye İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması kapsamında birinci ve ikinci düzeyde bölgesel istatistikler elde edilmektedir. 2014 yılından itibaren bölgesel düzeyde elde edilen istatistikler yıllık olarak TÜİK'in internet sitesinde yayımlanmaktadır. 2024 yılından itibaren yıllık istatistiklerin il düzeyinde açıklanabilmesi için TÜİK tarafından çalışmalar sürdürülmektedir.

TÜİK'e göre referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan, iş aramak için son dört hafta içerisinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve iki hafta içinde işbaşı yapabilecek kişiler işsiz olarak tanımlanmaktadır.

Ekonomik olarak aktif olan nüfusun, çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eden "İşgücüne Katılma Oranı"; çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden "İstihdam Oranı" ve toplam işsiz sayısının işgücüne oranını ifade eden "İşsizlik Oranı" işgücü arzına ilişkin temel eğilimleri barındırmaktadır.

Tablo 1: 2022 Yılı TÜİK Bölgesel Temel İşgücü Göstergeleri

TR83 (Samsun, Tokat, Çorum, Amasya)	Toplam	Kadın	Erkek
15 ve daha yukarı yaştaki nüfus (Bin Kişi)	2.245	1.148	1.097
İşgücü (Bin Kişi)	1.217	442	775
İstihdam edilenler (Bin Kişi)	1.119	398	722
İşsiz (Bin Kişi)	98	45	53
İşgücüne dahil olmayan nüfus (Bin Kişi)	1.027	705	322
İşgücüne katılma oranı (%)	54,2	38,5	70,6
İstihdam oranı (%)	49,9	34,6	65,8
İşsizlik oranı (%)	8,1	10,1	6,9

Kaynak: TÜİK Bölgesel Temel İşgücü Göstergeleri

Tokat ilinin dâhil olduğu ikinci düzey Türkiye istatistiki bölge birimleri sınıflandırması TR 83 ( Samsun, Tokat, Çorum, Amasya) olarak tanımlanmıştır. Tablo 1'de yer alan verilere göre, bölgemizde 15 yaş ve üzeri nüfus 2 milyon 245 bin kişi iken işgücü katılma oranı yüzde 54,2 seviyesindedir. 2022 yılı TR83 Bölgesi İşsizlik oranı 2022 yılında yüzde 8,1 olarak gerçekleşmiştir. Aynı yıl ülke geneli işsizlik oranı ise yüzde 10,4 seviyesindedir. Başka bir ifade ile 2022 yılında TR83 Bölgesi işsizlik oranı ülke geneli işsizlik oranının altına yer almıştır. 2023 yılı bölgesel işgücü istatistiklerinin 2024 yılı Mart ayının üçüncü haftası TÜİK tarafından açıklanması beklenmektedir.

## 1.2. SİGORTALI SAYILARI VE İŞYERİ GÖSTERGELERİ

Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), her ay düzenli olarak sigortalı istatistiklerini yayımlamaktadır. Bu istatistikler kapsamında illere ait detaylı sigortalı sayıları ve 4A sigortalı çalışanı olan işyeri sayıları elde edilmektedir.

**Tablo 2: 2023 Yılı Ekim Ayı SGK İşyeri İstatistikleri**

İşyeri Büyüklüğü	İşyeri Sayısı	Sigortalı Sayısı
1 Kişi	4.013	4.013
2-3 Kişi	2.768	6.562
4-6 Kişi	1.487	7.085
7-9 Kişi	581	4.583
10-19 Kişi	663	8.809
20-29 Kişi	190	4533
30-49 Kişi	132	4.966
50-99 Kişi	95	6.622
100-249 Kişi	56	8.788
250-499 Kişi	20	7.146
500-749 Kişi	3	1.768
750-999 Kişi	2	1580
1000+ Kişi	2	3.539
<b>Toplam</b>	<b>10.012</b>	<b>69.994</b>

Kaynak: SGK 2023 Yılı Ekim Ayı Sigortalı İstatistikleri

Tokat ilinde 2023 yılı Ekim dönemi SGK verilerine göre zorunlu 4A sigortalı istihdam eden işyeri sayısı 10 bin 12'dir. Bu işyerlerinde toplam 69 bin 994 kişi 4A sigortalı çalışan olarak istihdam edilmektedir. 1 ila 9 arası çalışanı olan işyerlerinin ilimizdeki oranı yüzde 40 düzeyindedir. İlimizde 100 ve üzeri çalışanı olan işyeri sayısı 83 iken bu işyerlerinde toplam 22 bin 821 çalışan istihdam edilmektedir. Çalışan sayısı 1000 ve üzeri olan işyeri sayısı ise iki olup bu işyerleri İmalat sektöründe faaliyet göstermektedir. Oransal olarak farklılık gösterse de Türkiye genelinde de 1 ila 9 çalışanı olan işyeri sayısı yoğun şekilde bulunmaktadır.

4857 Sayılı İş Kanununun 30. Maddesine göre; 50 ve daha fazla personel istihdam eden işyerlerinden kamu sektöründe faaliyet gösteren işyerlerinde yüzde 4 engelli, özel sektörde faaliyet gösteren işyerlerinde yüzde 3 engelli personel istihdam etme zorunluluğu bulunmaktadır. Tokat Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü olarak her ay 50 ve daha fazla personel istihdam eden işyerleri incelenmekte, engelli açıkları takip edilmekte, engelli personel açığı olan işyerleri için Kurum mevzuatlarımız çerçevesinde işlem yapılmaktadır.

Tokat, Niksar, Erbaa, Turhal ve Zile Organize Sanayi Bölgeleri verilerine göre 2023 yılı sonu itibariyle ilimizde organize sanayi bölgelerinde toplam çalışan sayısı 16.458'dir. Toplam çalışanlar içerisinde hazır giyim (tekstil, saya vb.) sektöründe çalışanların oranı yüzde 80'dir.

Tablo 3: 2023 Yılı Ekim Ayı SGK Sigortalı İstatistikleri

Gösterge	Sayı/Tutar
<b>İşyeri Sayısı</b>	<b>10.012</b>
Kamu	441
Özel	9.571
<b>Sigortalı Sayısı</b>	<b>69.994</b>
Kamu	12.219
Özel	57.775
Erkek	46.659
Kadın	23.335
<b>Ortalama Aylık Kazanç</b>	<b>₺17.474,39</b>
Kamu	₺25.957,38
Özel	₺15.531,52
Erkek	₺18.168,62
Kadın	₺16.070,61

Kaynak: SGK 2023 Yılı Ekim Ayı Sigortalı İstatistikleri

Tokat ilinde 2023 yılı Ekim ayı itibarıyla bildiri yapılmış 4A zorunlu sigortalı sayısı toplam 69 bin 994 kişi iken kadın sigortalı sayısı 23 bin 335 kişidir. 2023 yılı Ekim Ayı SGK istatistiklerine göre işyerinin yüzde 95,5'ini özel sektör işyerleri oluşturmaktadır. Toplam çalışanların ise yüzde 82,5'i özel sektörde istihdam edilmektedir.

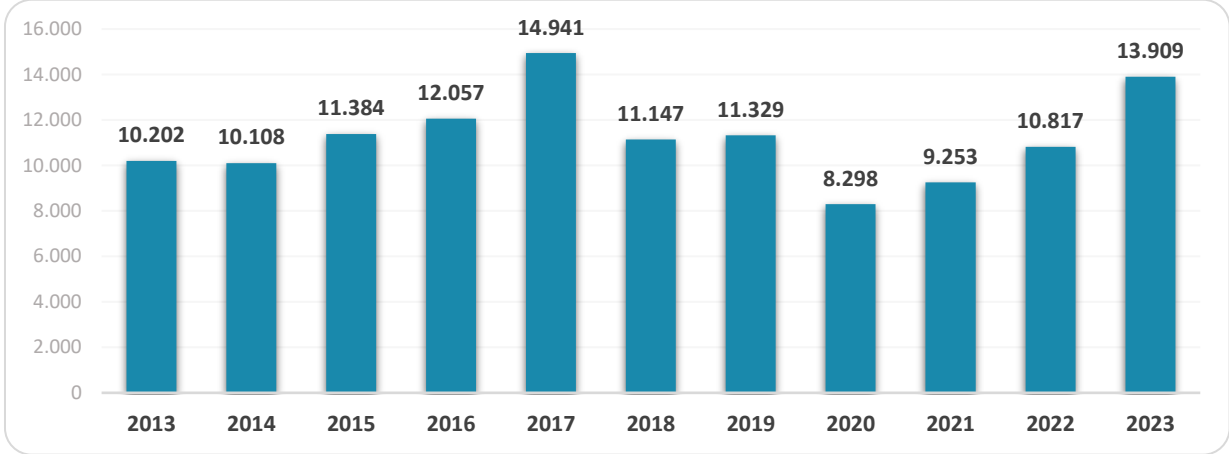
4A zorunlu sigortalıların sigorta primine esas aylık ortalama kazancı 17 bin 474 TL'dir. Tokat ilinde 2023 yılı Ekim ayı itibarıyla erkek sigortalıların ortalama kazancı kadın sigortalıların kazancından yüksektir. 2023 yılı Ekim ayı SGK verilerine göre özel sektörde istihdam edilen kişilerin ortalama brüt aylık kazancı, 2023 yılı Haziran-Aralık dönemi yürürlükte olan brüt asgari ücretin (13.414,50 TL) üzerinde olduğu Tablo 3 incelendiğinde anlaşılmaktadır.

### 1.3. İŞKUR İDARİ KAYITLARI

İŞKUR göstergeleri, Kurumun idari kayıtlarından oluşmakta olup İŞKUR'un hedef kitlesine sunmuş olduğu hizmetlerin verilerinden oluşmaktadır. Kurumun hizmetlerinden yararlanmak için Kuruma kayıt yaptıran kişilerin yaş, cinsiyet, sosyal durum, eğitim durumu ve meslek bilgisi gibi oldukça detaylı bilgilere ulaşılabilmektedir.

#### 1.3.1. Açık İş İlanları

Açık işler, işverenlerin ihtiyaç duyduğu işgücünü karşılamak amacıyla Kuruma bildirdikleri işgücü talepleridir. İlimizde haftalık program dahilinde işyerleri ziyaret edilmekte, işveren veya işveren vekilleri ile yüz yüze görüşme gerçekleştirilerek açık işleri alınarak Kurum sitemizde yayınlanmaktadır. Ayrıca işverenler taleplerini Kuruma bizzat gelerek verebilecekleri gibi [www.iskur.gov.tr](http://www.iskur.gov.tr) internet adresimiz üzerinden de ihtiyaç duyduğu nitelikteki işgücünü Kurumdan talep edebilmektedirler.

**Şekil 1: Yıllar İtibarıyla İŞKUR Açık İş Sayıları**

Kaynak: İŞKUR Yıllık İstatistikleri

**Tablo 4: 2023 Yılında Açık İş Sayısı En Yüksek Olan Meslekler**

Meslek	Açık İş Sayısı
Konfeksiyon İşçisi	5.636
Beden İşçisi (Genel)	1.374
Ayakkabı Yapımcısı/Ayakkabı İmalatçısı	707
Makineci (Dikiş)	666
Reyon Görevlisi	393
Tuğla İmal İşçisi	356
Satış Danışmanı / Uzmanı	339
Garson (Servis Elemanı)	228
Temizlik Görevlisi	226
Ön Muhasebeci	150

Kaynak: İŞKUR Yıllık İstatistikleri

Tokat ilinde 2023 yılında 13.844'ü özel sektörden; 65'i kamu sektöründen olmak üzere toplam 13 bin 909 kişilik açık iş ilanı, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir. Bu sayının içinde, ilk sırada 5 bin 636 açık iş ile Konfeksiyon İşçisi mesleği yer almıştır. Toplam açık iş sayısı içerisinde bu mesleğin payı yüzde 40,5 seviyesindedir. Bu mesleği Beden İşçisi, Ayakkabı Yapımcısı/ İmatçısı ve Makineci (Dikiş) meslekleri takip etmektedir. İşyerlerinden alınan ilk 10 mesleğin 3'ü hazır giyim sektörüne özgü mesleklerdir.

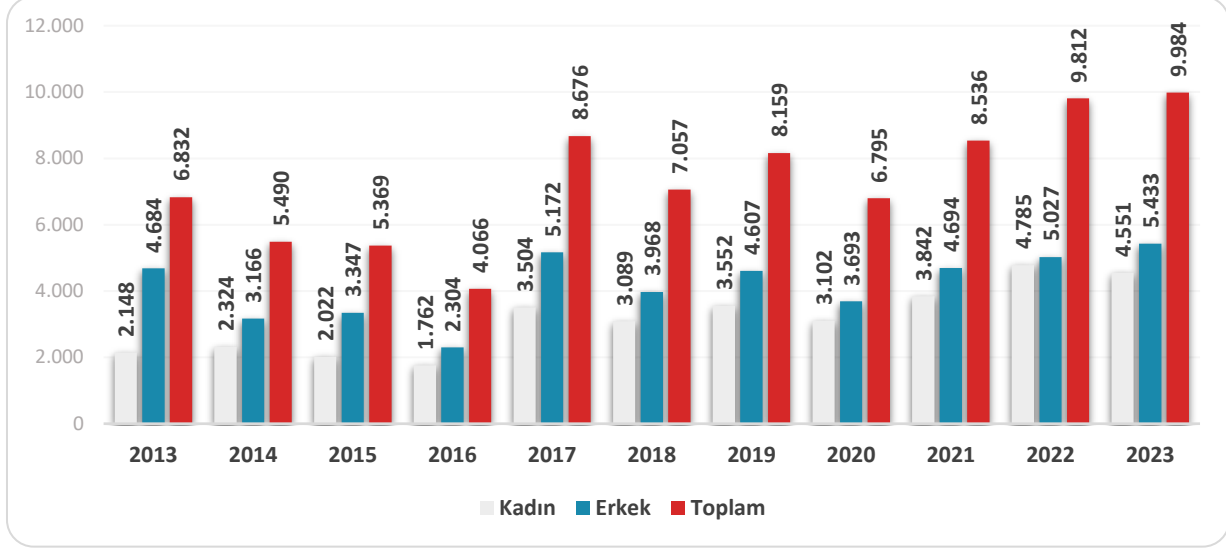
Pandemi döneminin başlangıcı olan 2020 yılında açık iş sayısı 2019 yılına göre azalış göstermiş olup 2020 yılı sonrasında açık iş sayısında artış eğilimi olduğu görülmektedir. Son 11 yılda en fazla açık iş 2017 yılında alınmıştır.

İlimizde vasıf gerektirmeyen mesleklerde personel ihtiyacının olması ile birlikte özellikle hazır giyim sektöründe faaliyet gösteren firmaların "gerek aktif işgücü programları ile gerekse sigortalı başlatarak kendi bünyelerinde" yetiştirilmek üzere vasıfsız personel istihdam etmek istemeleri Beden İşçisi (Genel) mesleğinin açık iş sıralamasında Kurum kayıtlarında ikinci sırada olmasına neden olduğu düşünülmektedir.

### 1.3.2. İşe Yerleştirmeler

İŞKUR özellikle son yıllarda performansını ve işgücü piyasasındaki önemini büyük ölçüde arttırmıştır. Çalışma isteği olan her bireyin uygun bir işe yerleştirilerek istihdamda yer alması, sosyal içerme ve sosyal refahın önemli bir faktördür. Şekil 2’de yıllar itibarıyla Kurumun Tokat ilinde işe yerleştirmeye aracılık sayıları görülmektedir.

Şekil 2: Yıllar İtibarıyla İŞKUR İşe Yerleştirme Sayıları



Kaynak: İŞKUR Yıllık İstatistikleri

İŞKUR’un, işgücü piyasasını yakından takip ederek yerel ve ulusal düzeyde piyasanın sahip olduğu tüm değişkenleri göz önünde bulundurup işverenlerin işgücü ihtiyaçlarını zamanında karşılaması en temel fonksiyonları arasında yer almaktadır. Tokat ilinde 2023 yılında kamu sektöründe 50 kişi, özel sektörde 9.934 kişi olmak üzere toplamda 9.984 kişi İŞKUR aracılığı ile işe yerleşmiştir. İşe yerleşen kişilerden 266’sı engelli statüsündedir. 2023 yılında işe yerleşmesine aracılık edilenler içinde kadınların payı yüzde 45,6 seviyesindedir.

Son 11 yılda Kurumumuz aracılığı ile işe yerleştirme sayısı en fazla 2023 yılında gerçekleştirilmiştir. Pandemi döneminin başlangıcı olan 2020 yılında ise bir önceki yıla göre gözle görülür bir düşüş yaşanmıştır.

Tablo 5: 2023 Yılında İşe Yerleştirme Sayısı En Yüksek Olan Meslekler

Meslek	İşe Yerleştirme Sayısı
Konfeksiyon İşçisi	5.779
Beden İşçisi (Genel)	863
Ayakkabı Yapımcısı/Ayakkabı İmalatçısı	613
Makineci (Dikiş)	322
Reyon Görevlisi	289
Tuğla İmal İşçisi	288
Temizlik Görevlisi	141
Satış Danışmanı / Uzmanı	124
Garson (Servis Elemanı)	115
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	100

Kaynak: İŞKUR Yıllık İstatistikleri

2023 yılında Tokat ilinde 5 bin 779 kişilik işe yerleştirmeyele Konfeksiyon İşçisi mesleği ilk sırada yer almıştır. Başka bir ifade ile Konfeksiyon İşçisi mesleğinde işe yerleşenlerin sayısı toplam işe yerleşenlerin yüzde 57,9'dur. Konfeksiyon İşçisi mesleğini Beden İşçisi ve Ayakkabı Yapımcısı / İmatçısı meslekleri takip etmektedir. 2023 yılında Kurum aracılığımız ile işe yerletirilen kişilerin meslek dağılımına baktığımızda ise ilk 10 mesleğin 3'ünün hazır giyim sektörüne özgü meslekler olduğu Tablo 5 incelendiğinde anlaşılmaktadır. Ayrıca özellikle Erbaa ve Turhal ilçelerimizde toprak sanayimizin (tuğla fabrikaları) gelişmiş olmasından dolayı Tuğla İmal İşçisi mesleği ilk 10 meslek içerisinde atıncı sırada yer almıştır. İşe yerleştirme sayısı en fazla olan ilk on mesleğin imalat ve hizmet sektörüne özgü meslekler olduğu Tablo 5 incelendiğinde anlaşılmaktadır.

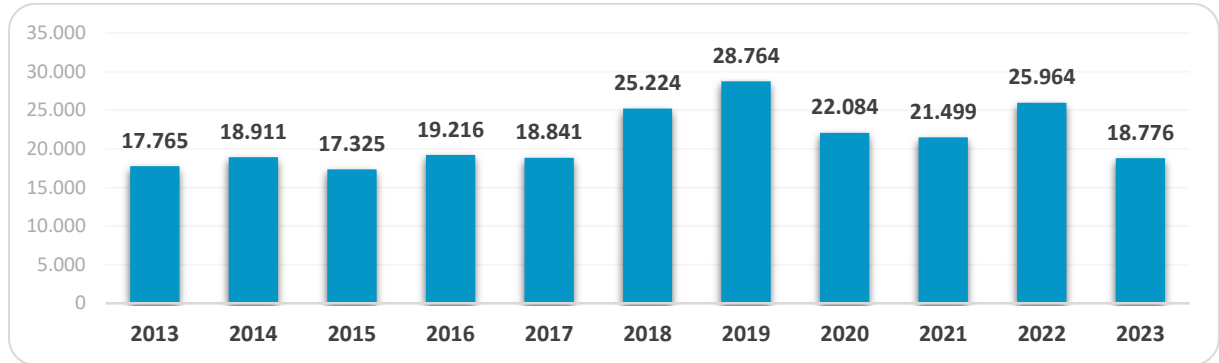
### 1.3.3. Kayıtlı İşsiz

Kayıtlı İşsiz, halihazırda asgari ücret düzeyinde herhangi bir gelir getirici işte çalışmayıp Kurumumuza iş arama maksadı ile başvuran kişilerdir.

Kurumumuz ilgili mevzuat gereğince kuruma kayıt olup iş arayanlara en az bir yıl süre ile hizmet vermekle yükümlü olup, iş arayanlar İŞKUR sistemi üzerinde düzenli olarak iş aramaya devam ettikleri sürece İŞKUR hizmetlerinden herhangi bir süre kısıtı olmadan yararlanabilmektedirler.

Son 12 ay içerisinde İŞKUR hizmetlerine başvurusu veya profil güncellemesi yapmadığı tespit edilen kayıtlar sistem tarafından bazı istisnalar hariç olmak üzere pasife (iş aramıyor) alınmaktadır. Ayrıca iş arayanlar kayıtlarını istedikleri zaman pasife alarak İŞKUR hizmetlerinden yararlanma taleplerini sonlandırabilmektedir.

#### Şekil 3: Yıllar İtibarıyla İŞKUR Kayıtlı İşsiz Sayıları



Kaynak: İŞKUR Yıllık İstatistikleri

2023 yılı sonu itibarıyla Tokat ilindeki kayıtlı işsizlerin sayısı 18 bin 776 iken bu kişilerin içinde kadınların oranı yüzde 50,1; 18-24 yaş arası gençlerin oranı ise yüzde 23,7 seviyesindedir. Tokat ilindeki kayıtlı işsizlerin yüzde 39'u ortaöğretim (lise) mezundur. Tokat ilinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayıları incelendiğinde en fazla kayıtlı işsiz olduğu mesleklerin başında Temizlik Görevlisi mesleği yer almakta olup bu meslekte Tokat ilinde Kuruma kayıtlı 4 bin 569 işsiz bulunmaktadır. Bu mesleğin ilimizdeki toplam kayıtlı işsizler içerisindeki payı yüzde 24,3 seviyesindedir. Temizlik görevlisi mesleğini sırasıyla Beden İşçisi (Genel) ile Konfeksiyon İşçisi meslekleri takip etmiştir. Kayıtlı işsiz sıralamasında Temizlik Görevlisi mesleğinin ilk sırada yer almasının temel nedeni, kuruma kayıt yaptıran kişilerin kamu kurum ve kuruluşlarında "Temizlik Görevlisi" olarak çalışmak istemesi ve bu nedenle bu mesleği yapabilecekleri meslekler içerisine dahil ettirmeleridir.

2023 yılında Kurumumuzun kayıtlı işsiz hesaplamasında kullanılan veri metodolojisi değiştiği için kayıtlı işsiz sayısında 2022 yılına göre gözle görülür bir düşüş yaşanmıştır. 2023 yılı itibariyle 12 ay içerisinde özel sektörde iş başvurusu yapmayıp, toplum yararına program ve/veya kamu kurumunda çalışmak için Kurumumuz sisteminde işlem yapılan kişiler daha iyi şartlarda iş aradıkları için kayıtlı işsiz sayısı verisine işlenmemektedir

#### 1.3.4. Aktif İşgücü Programları

İstihdamın korunmasına ve artırılmasına, işsizlerin ve çalışanların mesleki niteliklerinin geliştirilmesine, işsizliğin azaltılmasına ve özel politika gerektiren grupların işgücü piyasasına kazandırılmasına yardımcı olmak üzere Türkiye İş Kurumu tarafından düzenlenen aktif işgücü hizmetlerinin yürütülmesine ilişkin usul ve esasları belirlemek amacıyla 8 Nisan 2022 tarihli 31803 sayılı resmi gazetede Aktif İşgücü Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik yayımlanmış, 20 Ocak 2024 tarihli 32435 sayılı resmi gazetede ise Aktif İşgücü Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile aktif işgücü piyasası programlarında güncelleme yapılmıştır.

Aktif işgücü piyasası programları içerisinde bulunan mesleki eğitim kursları ve işbaşı eğitim programları ile işgücüne nitelik kazandırılmaktadır. Aynı zamanda iş arayanların tecrübe eksiklikleri bu programlar vasıtasıyla karşılanmakta ve istihdam edilebilirlikleri arttırılmaktadır. Ülkemizin nispeten genç bir nüfusa sahip olması ve kadınların işgücüne katılım oranının düşük seviyede olması nedeniyle, özellikle kadın ve gençlerin istihdam edilebilirliklerinin artırılması hususunda aktif programların etkin kullanılması oldukça önem arz etmektedir.

##### 1.3.4.1. İşbaşı Eğitim Programı ve Mesleki Eğitim Kursları

İşsizliğin en önemli nedenlerinden biri; mevcut açık işler için talep edilen iş tecrübesinin iş arayan kişilerde yeterli seviyede bulunmamasıdır. İşbaşı eğitim programının temel amacı mesleki deneyimi ve yeterli iş tecrübesi olmayan kişilere mesleki deneyim ve iş tecrübesi kazandırılarak bu kişilerin istihdam edilebilirliklerinin arttırılmasıdır. Bununla birlikte nitelikli işgücü temin etmekte zorlanan işverenlere, işe alacakları kişileri işyerinde belli bir süre gözlemleyerek ve eğitim vererek iş arayanlar hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olma ve işe alma konusunda isabetli karar verme imkânı sunmaktır.

Son yıllarda oldukça ön plana çıkan işbaşı eğitim programları, katılımcılar açısından da pratik eğitim almaları ve işyerinde tecrübe kazanarak sonrasında daha kolay iş bulmaları açısından önemli bir aktif işgücü programı olarak değerlendirilmektedir.

2022 yılında yapılan mevzuat değişikliği ile İEP açılacak işyerinde en az 5 çalışan olması şartı getirilmiştir. İşbaşı eğitim programına katılabilecek katılımcı sayısına esas sigortalı sayısı, işverene ait vergi numarası altında ve programın düzenleneceği ilde yer alan işyerleri için programın başlangıç ayından önceki on iki aylık dönem içerisinde yer almak koşuluyla son altı aya veya altı aylık döneme ilişkin olarak SGK'ya verilen sigortalı sayısını gösterir belgede yer alan toplam prim gün sayısının yüz seksene bölünmesi suretiyle hesaplanmaktadır.



İşveren, programdan yararlanan kişilerin en az yüzde 60'ını 60 günden az olmamak üzere program süresinin en az iki katı kadar süreyle istihdam etmeyi taahhüt etmelidir.

İşverenler aynı ilde ve aynı vergi numarası altında yer alan işyerlerinde çalıştırdıkları sigortalı sayılarının yüzde 30'una kadar katılımcı talep edebilmektedirler.

Türk Meslekler Sözlüğünde meslek ana grubu "Nitelik Gerektirmeyen Meslekler" olarak belirlenen meslekler dışındaki mesleklerde program düzenlenebilmektedir. Program süresi bilişim ve imalat sektörlerindeki işyerleri ve mesleklerde en fazla 6 ay, diğer sektörlerde ise en fazla 3 aydır. Geleceğin mesleklerinde düzenlenen işbaşı eğitim programlarında ise program süresi en fazla 9 ay olarak uygulanabilmektedir.

Program günde en az 5 en fazla 8 saat olmak üzere ve haftada 6 günü aşmamak kaydıyla haftalık 45 saati geçmeyecek şekilde planlanabilmektedir.

İşbaşı eğitim programına katılan vatandaşlara, programa fiilen katıldıkları gün üzerinden cep harçlığı ödenmekte olup, asgari ücrette yapılan güncelleme ile birlikte Kurumumuzun verdiği cep harçlığı da revize edilmektedir. Geleceğin meslekleri olarak adlandırılan mesleklerde yetişmiş kişi sayısını artırmak amacıyla, geleceğin mesleklerinde düzenlenen programlarda katılımcılara verilen cep harçlığı diğer mesleklerde düzenlenen programlarda katılımcılara verilen cep harçlığından fazladır. Ayrıca katılımcıların genel sağlık sigortası ile iş kazası ve meslek hastalığı sigortası primi Kurumumuz tarafından program süresince karşılanmaktadır.

Programa katılan kişilere İŞKUR'un yaptığı ödemeler dışında programın düzenlendiği işveren tarafından yapılan ve aylık brüt asgari ücretin yarısını geçmeyen fiili ödemelerin gelir vergisi kanunu gereğince vergi matrahından indirilmesi imkânı da bulunmaktadır.

**Mesleki eğitim kursları;** yeni bir meslek kazandırılması veya var olan mesleki becerilerin geliştirilmesi suretiyle bireylerin istihdam edilebilirliğini arttırmaya yönelik düzenlenen aktif işgücü piyasası programlarıdır. Bu kapsamda düzenlenecek kursların beceri eksikliği olan kitlelere ulaşması büyük önem taşımaktadır.

Kurumumuz tarafından sözleşme veya protokol imzalanması yönünde yaptırım uygulanmayan işverenlerin; açılacak mesleki eğitim kursundan yararlanacak kursiyerlerin en az yüzde 60'ını 120 günden az olmamak üzere program süresinin en az iki katı kadar süreyle istihdam etmeyi taahhüt etmesi gerekmektedir.

İşbirliği yöntemi ile özel sektör işyerleri ile düzenlenen mesleki eğitim kurslarında ise ayrıca işverenlerin en az 5 sigortalı çalışana sahip olması gerekmektedir.

Cinsiyet bazında kursa katılan bireyler incelendiğinde kadınların bu programlarımızdan yoğun şekilde yararlandığı görülmektedir. Kadınların eğitim seviyesi arttıkça işgücüne katılımlarının arttığı gerçeği düşünüldüğünde mesleki eğitim kursları ile kadınların beceri seviyeleri arttırılarak işgücü piyasasına girişleri ve istihdam edilebilirlikleri kolaylaştırılmaktadır.

İşbaşı eğitim programlarında olduğu gibi mesleki eğitim kurslarına katılan kursiyerlere kursa katıldıkları her gün için cep harçlığı ödenmekte; kursiyerlerin genel sağlık sigortası ile iş kazası ve meslek hastalığı sigortası primi Kurumumuz tarafından kurs süresince karşılanmaktadır.

**Tablo 6: Yıllar İtibarıyla MEK+İEP Yararlanıcı Sayıları**

Yıllar	Toplam	Kadın	Erkek
2013	2.657	1.577	1.080
2014	2.429	1.442	987
2015	2.896	1.729	1.167
2016	3.268	1.660	1.608
2017	4.727	2.719	2.008
2018	4.712	2.666	2.046
2019	4.418	2.558	1.860
2020	2.944	1.628	1.316
2021	4.241	2.395	1.846
2022	3.045	1.562	1.483
2023	1.010	558	452

Kaynak: İŞKUR Yıllık İstatistikleri

2023 yılında ilimizde düzenlenen 62 aktif işgücü programına toplamda 1.010 kişi katılmıştır. Katılımcıların içinde kadınların oranı yüzde 55,2 iken, erkeklerin oranı yüzde 44,8 seviyesindedir. 2022 yılında yürürlükte olan AİPP Yönetmeliği kapsamında bazı sektörlerde program düzenleme kısıtlaması olması nedeniyle 2022 ve 2023 yıllarında 2021 yılına göre katılımcı sayısı azalmıştır. 2024 yılında yürürlüğe giren yeni yönetmelik kapsamında sektör kısıtlaması kaldırılmış olup aktif işgücü piyasası programlarının ve bu programların işgücü piyasalarına etkilerinin artması beklenmektedir. Bu belkenti programlardan faydalanan kişi sayısını da artıracaktır.

Mesleki eğitim kursu kapsamında Kurumumuzca verilen günlük cep harçlığı miktarının işbaşı eğitim programına göre düşük olması nedeniyle mesleki eğitim kursu işverenlerimizce fazla tercih edilmemektedir.

**Tablo 7: 2023 Yılı Aktif İşgücü Piyasası Programı Yararlanıcı Sayısına Göre İlk 10 Meslek**

Meslek	AİPP Yararlanıcı Sayısı
Konfeksiyon İşçisi	851
Diğer Bıçkıcılar, Kontrplak İmalatçıları ve İlgili Ağaç İşlem İşçileri	54
Diğer İplik İşçileri ve Sarıcıları	39
Ayakkabı İmalatçısı (Sayacı)	29
Makineci (Dikiş)	14
Formacı (Çorap)	12
İş Güvenliği Uzmanı (Az Tehlikeli Sınıf-C)	2
Gazete Muhabiri	2
Müşteri Temsilcisi	1
Büro Memuru (Genel)	1

Kaynak: İŞKUR Yıllık İstatistikleri

Tokat ilinde aktif işgücü programları kapsamında 2023 yılında düzenlenen kurs ve programlarda işverenlerimizce en fazla Konfeksiyon İşçisi mesleği tercih edilmiştir. Başka bir ifade ile kurs ve program düzenlenen mesleklerin yüzde 84,3'ünde Konfeksiyon İşçisi mesleği tercih edilmiştir. Konfeksiyon İşçisi

mesleğini yüzde 5,3 ile Diğer Bıçkıcılar, Kontrplak İmalatçıları, İlgili Ağaç İşlem İşçileri ve yüzde 3,9 ile Diğer İplik İşçileri ve Sarıcıları meslekleri izlemektedir. 2023 yılında İEP kapsamında ilimizde toplam 56.695.294 TL ödeme gerçekleştirilmiştir.

2024 yılında yürürlüğe giren yeni yönetmelikle birlikte işbaşı eğitim programlarında sektör şartı kaldırılmış ve yararlanma şartları daha esnek hale getirilmiştir. Bu nedenle 2024 yılında program çeşitliliğinin ve yararlanıcı sayılarının artması beklenmektedir.

### 1.3.5. İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren ve devlet tarafından kurulan zorunlu bir sigorta koludur. İşsizlik sigortası primi, sigortalının prime esas aylık brüt kazançların üzerinden hesaplanan yüzde 1 sigortalı, yüzde 2 işveren ve yüzde 1 Devlet payından oluşmaktadır. İsteğe bağlı işsizlik sigortası primi ödeyenlerden ise yüzde 1 sigortalı ve yüzde 2 işveren payı alınmaktadır. İşsizlik sigortası primlerinin toplanmasından Sosyal Güvenlik Kurumu, diğer her türlü hizmet ve işlemlerin yapılmasından Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü; görevli, yetkili ve sorumludur.

Bir hizmet akdine dayalı olarak çalışan sigortalılar, Banka sandıklarına tabi sigortalılar İşsizlik Sigortası kapsamında yer almaktadır. Ayrıca istekleri halinde; kısmi süreli iş sözleşmesi ile çalışan sigortalılar, ticari taksi, dolmuş ve benzeri nitelikteki şehir içi toplu taşıma aracı işyerleri ile Kültür ve Turizm Bakanlığınca belirlenecek alanlarda kısmi süreli iş sözleşmesiyle bir veya birden fazla kişi tarafından çalıştırılan ve çalıştıkları kişi yanında ay içerisinde çalışma gün sayısı 10 günden az olan kişiler de işsizlik sigortası kapsamına dahil olabilmektedir.

İşsizlik ödeneği; sigortalı işsizlere yasa da belirtilen şartları taşımaları halinde işsiz kaldıkları dönem için belirli süre ve miktarda yapılan ödemedir. İşsizlik ödeneğinden yararlanma koşulları ise;

- Kendi istek ve kusuru dışında işsiz kalmak,
- Hizmet akdinin sona ermesinden önceki son 120 gün kesintisi hizmet akdine tabi olmak,
- Hizmet akdinin feshinden önceki son üç yıl içinde en az 600 gün süre ile işsizlik sigortası primi ödemiş olmak,

şeklinde sıralanabilir. Hizmet akdinin feshinden sonraki 30 gün içinde en yakın İŞKUR birimine başvurmak gerekmektedir. Başvuru, İŞKUR birimine şahsen gelerek veya elektronik ortamda [www.iskur.gov.tr](http://www.iskur.gov.tr) adresinden yapılabilir. Mücbir sebepler dışında 30 gün içerisinde başvurulmaması halinde, başvuruda gecikilen süre, toplam hak sahipliği süresinden düşülmektedir.

İşsizlik ödeneğinin ödenebilmesi için sigortalı işsizlerin istihdama hazır durumda olması gerekmektedir. İşsizlik ödeneği başvurusu ile kişinin kuruma iş arayan kaydı yapılmakta veya mevcut kaydı güncellenmektedir. Böylece sigortalı işsizlerin danışmanlık, işe yerleştirme ve mesleki eğitim hizmetlerini alması sağlanmaktadır. İşsizlik ödeneğine hak kazananlara; İşsizlik Ödeneği, Genel Sağlık Sigortası Primleri, bir iş bulma ve Meslek geliştirme, edindirme ve yetiştirme eğitimi hizmetleri kurum tarafından sunulmaktadır.

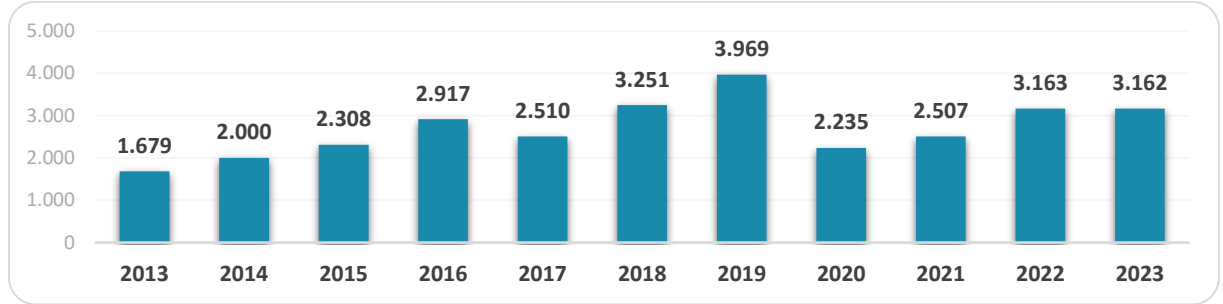
Hizmet akdinin feshinden önceki son üç yıl içinde;

- 600 gün işsizlik sigortası primi ödemiş olan sigortalı işsizlere 180 gün,
- 900 gün işsizlik sigortası primi ödemiş olan sigortalı işsizlere 240 gün,
- 1080 gün işsizlik sigortası primi ödemiş olan sigortalı işsizlere 300 gün,

süre ile işsizlik ödeneği verilmektedir.

Günlük işsizlik ödeneği, sigortalının son dört aylık prime esas kazançları dikkate alınarak hesaplanan günlük ortalama brüt kazancının yüzde 40'ı olarak hesaplanmaktadır. Bu şekilde hesaplanan işsizlik ödeneği miktarı, aylık asgari ücretin brüt tutarının yüzde 80'ini geçmemektedir. İşsizlik ödeneği damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaz.

#### Şekil 4: Yıllar İtibarıyla İşsizlik Ödeneği Hak Eden Kişi Sayıları



Kaynak: İŞKUR Yıllık İstatistikleri

Tokat ilinde 2023 yılında 3 bin 162 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. 2023 yılında toplam 60.095.190 TL işsizlik maaşı ödemesi yapılmıştır. 2020 yılında Covid nedeniyle işten çıkış (fesih) yasağı olması nedeniyle işsizlik ödeneği hak eden kişi sayısında düşüş yaşanmıştır. Bu dönemde Kurumumuz tarafından kısa çalışma ödeneği ve nakdi ücret desteği uygulaması yapılmış; işverenlerimizin ve çalışanlarımızın işgücü piyasasında yaşanan olumsuz atmosferden en az etkilenmeleri amaçlanmıştır.

## İKİNCİ BÖLÜM

# İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İşgücü piyasasında arz ve talep dengesinin mevcut durumunu görmek adına işgücü piyasasındaki gelişmeleri takip etmek oldukça önemlidir. İşgücü piyasasında işgücü arzı ve talebinin niteliklerini ortaya çıkarmak ise söz konusu etkin işleyişin ön şartı olarak kabul edilmektedir. İşgücü arzına rağmen hala belirli alanlarda işgücü sıkıntısı çekilmekte, nitelik uyumsuzluğu sonucu işsizlik belirli bir seviyenin altına düşmemektedir. Bu sorun da gelişmiş ülkelerin dahi işgücü piyasasında en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelmektedir.

İşgücü piyasasında eşleştirme hizmetlerinde yaşanan bu tür sıkıntıları bertaraf edebilmek için işgücünün istihdam edilebilirliğini arttırmak odak nokta olarak ortaya çıkmasına rağmen ilk önce işgücü piyasasının ihtiyaçlarını tespit etmek gereklidir. İşgücü piyasasının ihtiyacı olmamasına rağmen söz konusu alanda işgücü yetiştirilmesi gibi etkin olmayan faaliyetlerde bulunmak oldukça maliyetli sonuçlara yol açmaktadır.

- Belirli mesleklerde veya sektörlerde ilave işgücü ihtiyacı var mı?
- İhtiyaç varsa kaç kişilik açık iş mevcut?
- Mevcut açık işlerde hangi beceriler aranmakta?
- Belirli bir meslekte eleman temininde güçlük çekilmişse bunun sebebi ne?
- Önümüzdeki dönemde istihdam artışı ve azalışı beklenen meslekler hangileri?

Bu soruların cevaplarına ulaşmak, etkin bir eşleştirme hizmeti için oldukça önemlidir. Bu sebeple işgücü piyasasının talep boyutunun ele alınıp, Kurum politikalarına yön vermesi için çok önemli çalışmalar yapılmaktadır. Türkiye geneli için işgücü piyasasının arz yönünü ele alan ve istatistiklerini yayımlayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu çalışmalarını Hanehalkı İşgücü Anketleri aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Talep tarafına ilişkin ise İŞKUR'un İşgücü Piyasası Araştırmaları bu alandaki boşluğu kapatmaya yöneliktir. Bu bağlamda işgücü piyasasının mevcut durumunu izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak amacıyla her yıl düzenli olarak İşgücü Piyasası Araştırması yapılmaktadır.

Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından itibaren İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) periyodik olarak gerçekleştirilmektedir. Farklı yöntemler kullanılarak 2007 yılından günümüze kadar devam ettirilen araştırmalar 2009-2013 tarihleri arasında yılda iki defa yapılmış olup, sonraki yıllarda ise yılda bir kez yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmaları 2011 yılı ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir.

İşgücü Piyasası Araştırmasının temel amaçları, emek piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif işgücü politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın amaçlarından bir diğeri de İŞKUR dışında diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır. Araştırma kapsamında sektörel ve yerel düzeyde elde edilen bilgiler, yerel istihdam politikalarına yön vermek için kullanılmaktadır.

5 Haziran – 14 Temmuz 2023 tarihleri arasında Türkiye genelinde 86 bin 41 işyeri ile 2023 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında iletişime geçilmiştir. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma, Uluslararası Örgütler ve Temsilcilikleri, Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri dışındaki 17 sektörde yer alan ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için 77 ilde tamsayım, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) örneklem yöntemiyle çalışılmıştır. 10-19 arası çalışanı olan işyerlerinde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için 74 ilde örneklem yöntemiyle, 7 ilde ise tamsayım yapılarak işverenlerle iletişime geçilmiştir. 2-9 arası istihdamlı işyerlerinde ise Türkiye geneli için tahmin üretebilmek adına örneklem yöntemi ile işyerleri seçilmiştir. Cevaplılık oranı Türkiye genelinde yüzde 95 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Araştırma kapsamında yer alan işyerleri ile gerçekleştirilen “İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu” kapsamında,

- Temel işyeri bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet)
- Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Arama Kanalı)
- Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Çekme Nedeni)
- Bir yıl sonrası için artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

## 2.1. İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

Tokat ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması, işyerleri ve mevcut istihdam üzerinde odaklanacaktır. Bu kapsamda, işyerlerinin İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumları ve hangi tür hizmetlerden faydalandıkları, işyerlerinin ihracat ve Ar-Ge çalışmaları yapma durumları, vardiyalı, part-time ve uzaktan çalışma uygulamaları yapıp yapmadıkları, E-ticaret yoluyla hizmet veya mal satışı yapma durumları ve engelli personel istihdamı gibi konular üzerinde durulacaktır. Bu bilgiler, Tokat ilindeki işgücü piyasasının genel görünümü ve dinamikleri hakkında önemli bir perspektif sunacaktır.

Tokat ilinde araştırma kapsamında, 20 ve daha üzeri istihdamlı işyerlerinde toplamda 32 bin 653 çalışan belirlenmiştir. Bu çalışanların cinsiyet dağılımına bakıldığında, 20.314 erkek çalışan ve 12 bin 339 kadın çalışan tespit edilmiştir. Araştırma kapsamında Tokat ilinde 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için veri derlenmiştir. Tablo 8’de Tokat ilinde araştırma kapsamında olan işyerlerinin sektörel dağılımı incelenmiştir.

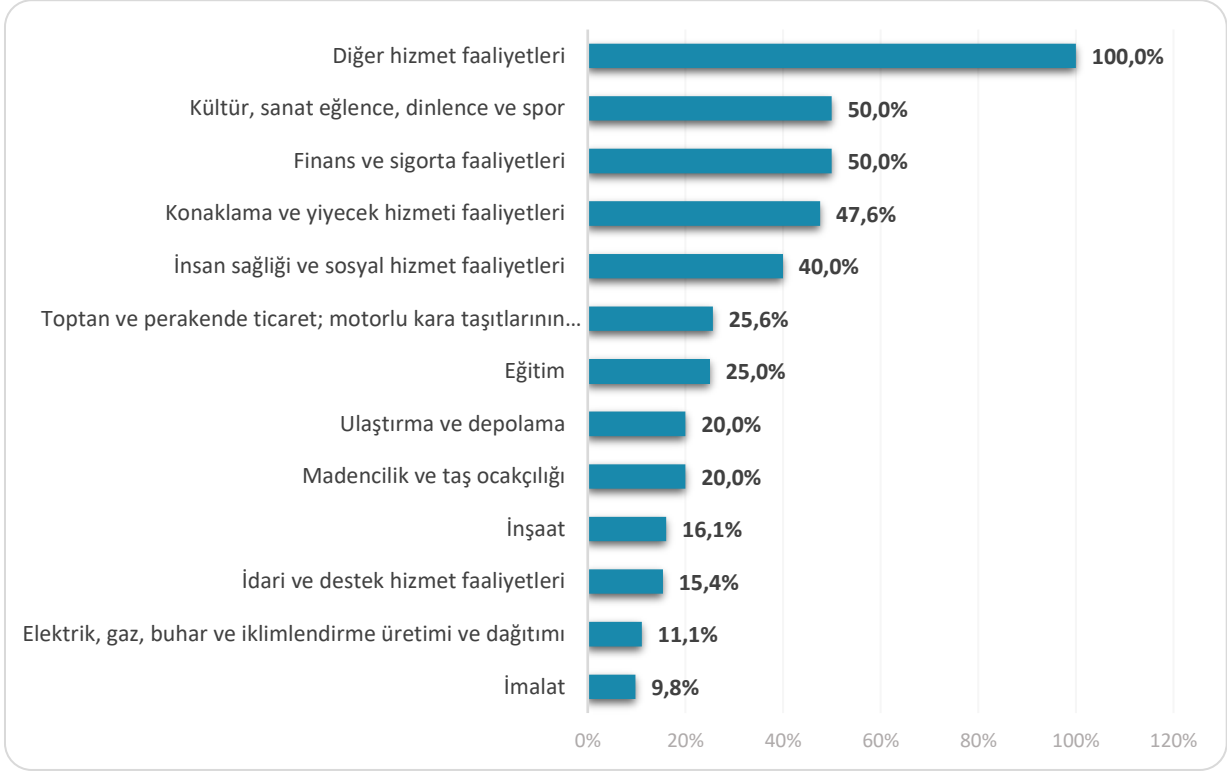
**Tablo 8: Araştırma Kapsamında Veri Derlenen İşyeri Sayısı**

Sektör	İşyeri Sayısı
İmalat	134
Toptan ve perakende ticaret	83
İnşaat	57
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	21
Ulaştırma ve depolama	20
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	15
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	13
Eğitim	12
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	9
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	8
Madencilik ve taş ocakçılığı	5
Gayrimenkul faaliyetleri	3
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	2
Finans ve sigorta faaliyetleri	2
Bilgi ve iletişim	2
Diğer hizmet faaliyetleri	1
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	1
<b>Genel Toplam</b>	<b>389</b>

Tokat ilinde İmalat sektörünün önemi, 2023 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması'nda da ortaya çıkmaktadır. Çalışma kapsamında Tokat ilinde yer alan işyerleri içerisinde, İmalat sektöründeki işyerlerinin oranı yüzde 34,4'tür ve araştırma kapsamında olan sektörler içerisinde ilk sırada İmalat sektörü yer almaktadır. Türkiye genelinde 20 ve daha fazla istihdamlı işyerleri içinde İmalat sektöründe faaliyet gösteren işyerlerinin oranı yüzde 34,1'tir ve Tokat ilinde olduğu gibi araştırma kapsamında yer alan sektörler içerisinde ilk sırada yer almaktadır. Tokat ilinde İmalat sektöründe faaliyet gösteren işyerlerinin toplam işyerleri içerisindeki ağırlığı Türkiye ortalamasının üzerindedir.

İlimizde, İmalat sektörünü yüzde 21,3 ile Toptan ve Perakende Ticaret, yüzde 14,7 ile İnşaat sektörü takip etmiştir. Tokat ilinde çalışma kapsamındaki 20 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri içinde İmalat, Toptan ve Perakende ile İnşaat sektörlerinde faaliyet gösterenlerin toplam oranı yüzde 70,4 seviyesindedir. Yüzdeler oranları farklı olmakla beraber ülke genelinde de ikinci sırada Toptan ve Perakende Ticaret üçüncü sırada İnşaat sektöründe faaliyet gösteren işyerleri yer almıştır.

Araştırmaya dahil olan sektörler içinde en az işyeri Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri ile Diğer Hizmet Faaliyetleri sektörlerinde faaliyet göstermektedir. Ancak bu tablo incelenirken Tokat ilinde faaliyet gösteren ve il genelinde 20 ve daha fazla istihdamı olan işyerlerinin araştırma kapsamına dahil olduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

**Şekil 5: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Oranı**

Part time / kısmi süreli çalışma, günlük çalışma saatinin 2/3'ünün altında gerçekleştirilen çalışmalar için kullanılır. Part time çalışan personel normal çalışan personele göre maaş ve diğer özlük haklarından çalıştığı süre dahilinde hak kazanır ve normal çalışandan farklı değerlendirilemez.

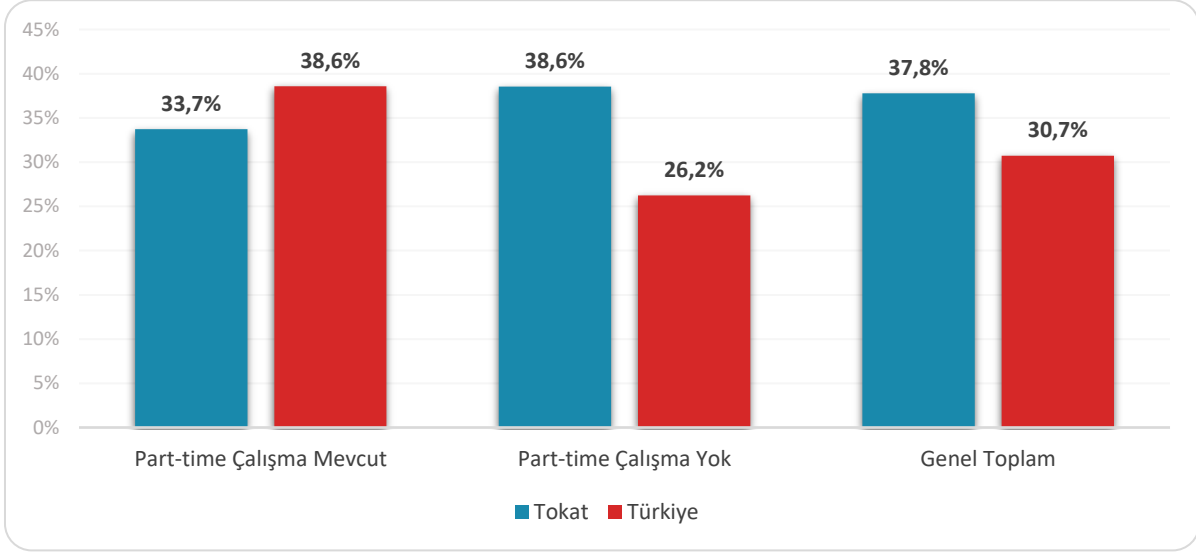
Tokat ili genelinde part-time çalışması olan işyerlerinin oranı yüzde 19'dur. Tokat ilinde araştırma kapsamında yer alan işyeri sayısının en fazla olduğu sektör olan İmalat sektöründe faaliyet gösteren işyerlerinin ise yüzde 9,8'inde part-time çalışma yapılmaktadır.

Diğer Hizmet Faaliyetleri sektöründe bir işyeri araştırma kapsamında yer almakta olup, araştırma kapsamında olan işyerinde de parttime çalışma yapıldığı için oran yüzde 100 olarak belirlenmiştir. Diğer Hizmet Faaliyetleri sektörünü Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor ile Finans ve Sigorta Faaliyetler sektörleri takip etmiştir.

Türkiye genelinde Eğitim ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörleri part-time çalışma konusunda öne çıkmıştır ve bu sektörlerdeki işyerlerinin yaklaşık yarısında part-time çalışan yer almaktadır.

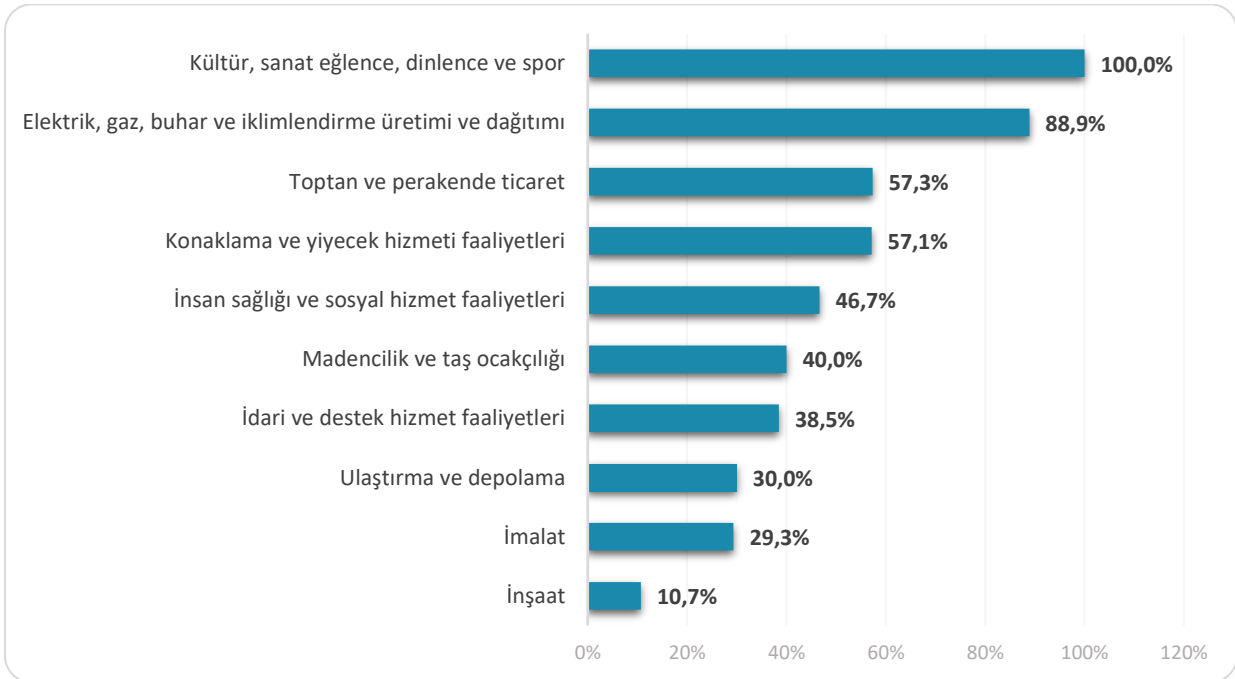
Part-time çalışma bir esnek çalışma şekli olup işgücü piyasasında özellikle kadınlar ve gençler tarafından talep edilmektedir. Şekil 6'da part-time çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadın çalışan oranları bulunmaktadır.



**Şekil 6: Part-time Çalışanı Olan ve Olmayan İşyerlerinde Kadın Çalışan Oranı (%)**

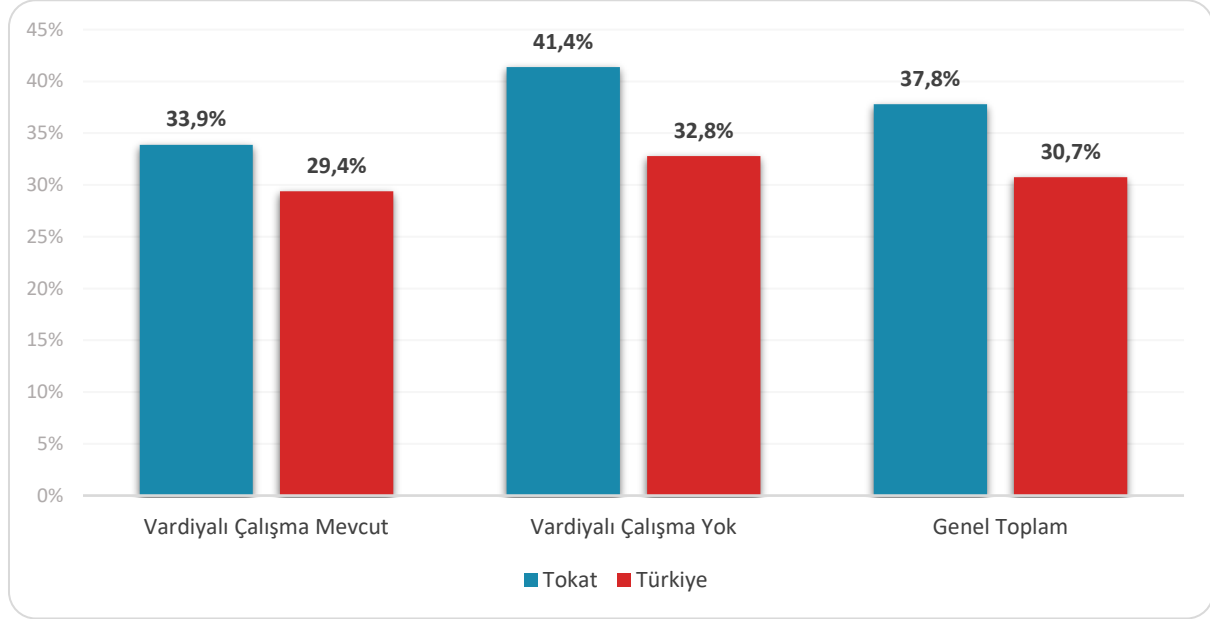
Türkiye genelinde 20 ve daha fazla istihdama sahip işyerlerinde çalışanların yüzde 30,7'sini kadınlar oluştururken, Tokat ilinde bu oran yüzde 37,8 düzeyindedir. Tokat iline ait verilere göre, part-time çalışmanı olmayan işyerlerinde kadın çalışan oranı yüzde 38,6 olarak belirlenmiştir. Bu oranın düşük olmasının nedeninin Tokat ilinde kadınların en fazla istihdam edildiği İmalat sektöründe part time çalışma oranının düşük olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Nitekim Tokat ilinde part time çalışma yapılmayan işyerlerinde kadın istihdam oranı Türkiye oranının üzerinde yer almıştır.

Tokat ilinde part-time çalışmanı olan işyerlerinde ise kadın çalışan oranı yüzde 33,7 seviyesinde iken bu oran Türkiye genelinde yüzde 38,6'dır. Başka bir ifade ile Türkiye genelinde part time çalışma yapılan işyerlerinde kadın istihdam oranı Tokat iline göre yüksektir

**Şekil 7: Sektörlere Göre Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Oranı**

Tokat ilinde 20 ve üzeri istihdamlı işyerleri içerisinde vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin payı yüzde 34,8 seviyesindedir. Bu oran Türkiye genelinde ise yüzde 34,6'dır. Tokat ilinde Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlenme ve Spor; Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağılımı ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörlerinde en fazla vardiyalı çalışma yapılan işyerleri yer almaktadır. İmalat sektöründe ise vardiyalı çalışma oranı yüzde 29,3'tür. Vardiyalı çalışma yapan işyerlerinin yer aldığı sektörler sıralamasında en az işyeri İnşaat sektöründe yer almıştır.

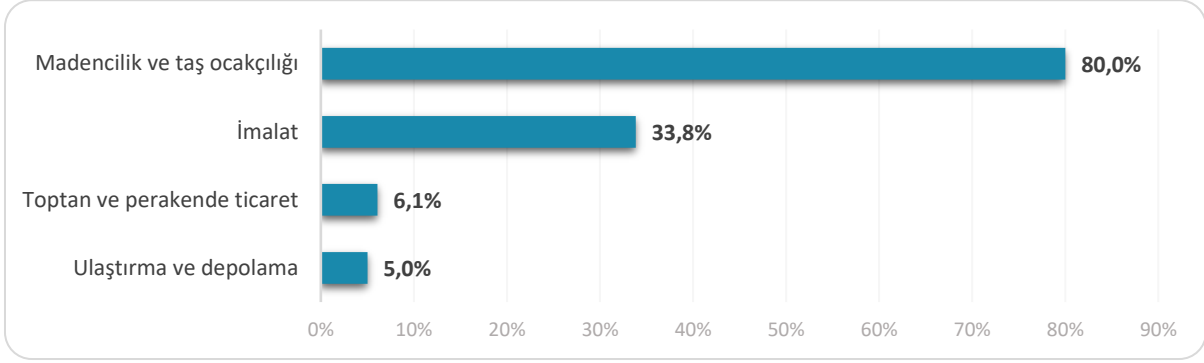
**Şekil 8: Vardiyalı Çalışma Yapılan ve Yapılmayan İşyerlerindeki Kadın Çalışan Oranı (%)**



Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde özellikle gece çalışmalarında, erkeklerin yoğun bir şekilde istihdam edildiği gözlemlenmektedir. Kadınların gece vardiyasında çalışabilmesi mevzuat açısından özel düzenlemelere tabidir. Türkiye genelinde vardiyalı çalışma olmayan işyerlerinde kadın çalışan oranı yüzde 32,8 iken, vardiyalı çalışma olan işyerlerinde bu oran yüzde 29,4'e düşmektedir. Yasal yükümlülükler ve ailevi sorumluluklar gibi sebeplerle, vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde kadın istihdamının daha düşük seviyelerde yer alması beklenen bir durumdur. Ancak bu durum sektörel olarak farklılık gösterebilmektedir.

Şekil 8'de ilimiz için söz konusu eğilime benzer bir durum gözlenmektedir. Tokat ilinde vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde çalışan kadın oranı, vardiyalı çalışma yapılan işyerlerine kıyasla daha yüksektir. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde kadın çalışanların oranı yüzde 33,9 iken, erkek çalışanların oranı yüzde 66,1 seviyesindedir. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise kadınların oranı yüzde 41,4; erkeklerin oranı yüzde 58,6 düzeyindedir. Ülkemizde istihdamın büyük çoğunluğu erkek çalışanlardan oluşmaktadır. Türkiye genelinde araştırma kapsamında kadın çalışan oranı yüzde 30,7 seviyesindedir.

Türkiye ortalamasında vardiyalı çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerinde kadın çalışan oranında 3,4 puanlık bir fark bulunmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerindeki kadın oranı, vardiyalı çalışma yapılan işyerlerine göre daha yüksektir.

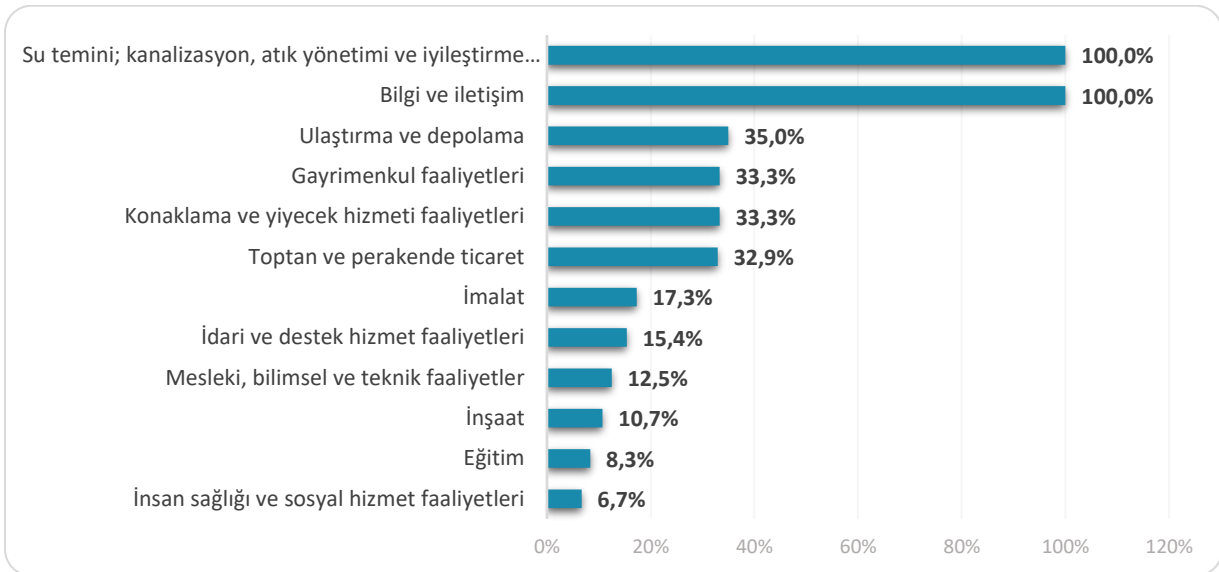
**Şekil 9: Sektörlere Göre İhracat Yapan İşyerlerinin Oranı**

Tokat ilinde araştırma kapsamında olan işyerlerinin yüzde 14,3'ünde ihracat yapılmaktadır. Tokat ilinde sektörel bazda oransal olarak en fazla ihracat Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektöründe yapılmakta olup, bu sektörde ihracat yapan işyeri oranı yüzde 80'dir. İhracat yapan işyeri oranı bakımından ikinci sırada ise yüzde 33,8 ile İmalat sektörü bulunmaktadır. Tokat ilinde araştırma kapsamında olan 20 ve üzeri çalışanı olan 4 sektörde ihracat yapılmaktadır.

Türkiye geneli 20 ve üzeri istihdamlı işyerlerinin yüzde 28,4'ü ihracat yapmaktadır ve bu alanda öne çıkan sektör yüzde 57,9 ile İmalat sektörüdür.

İhracat yapan işyerlerinin oranının yüksek olması, ilgili sektörlerin nispeten ihracata dayalı ekonomik faaliyet gösterdiklerine işaret etmektedir. İhracat yapan işyerlerinde istihdam kapasitesinin ve işgücü verimliliğinin genellikle daha yüksek olması beklenmektedir. Bu işyerleri, uluslararası pazarlarda rekabet edebilme yeteneğine sahip olmaları nedeniyle genellikle büyük ölçekli ve teknolojik olarak gelişmiş olmaktadır. Bu durum, ihracat yapan işyerlerinin ekonomik büyümeye ve istihdama olumlu katkıda bulunma potansiyeline işaret etmektedir.

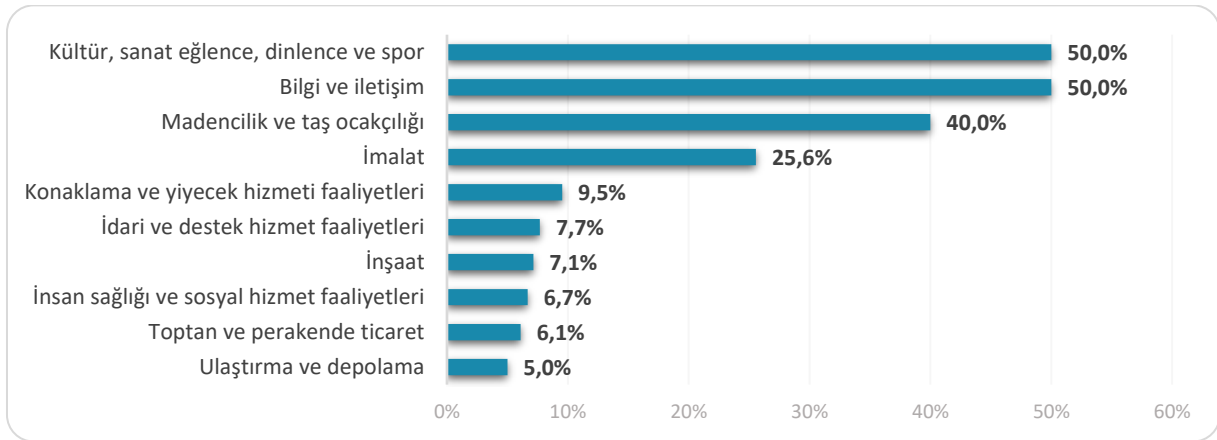
2023 Yılı Dış Ticaret İstatistiklerine göre 2023 yılında TR83 Bölgesinde toplam 8.664.381.994 dolar ihracat yapılmıştır. Tokat ili genelinde 2023 yılında yapılan ihracat miktarı ise 69.041.548 dolardır.

**Şekil 10: Sektörlere Göre E-Ticaret Uygulamasına Sahip İşyerlerinin Oranı**

Bu çalışma kapsamında işverenlere mal ve hizmet satışlarında e-ticaret uygulamaları olup olmadığı sorulmuştur. Tokat ilinde e-ticaret uygulamasına sahip işyerlerinin oranı yüzde 20,5 seviyesindedir. Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri ile Bilgi ve İletişim sektörlerinde araştırma kapsamında olan işyeri sayısının çok az olması nedeniyle bu iki sektörde e-ticaret yapılma oranı yüzde 100 olarak bulunmuştur. İlimiz için önemi paya sahip İmalat sektöründe e-ticaret uygulamasına sahip işyeri oranı ise yüzde 17,3'tür

E-ticaretin önemi son yıllarda belirgin bir şekilde artış göstermiştir ve dijital dönüşümle birlikte işyerleri gelecekte hizmet ve mal satışlarında daha fazla e-ticaret kullanmayı planlamaktadır. E-ticaret, işyerlerine rekabet avantajı sağlamaktadır. Küçük ve orta ölçekli işyerleri, dijital platformlar aracılığıyla küresel pazarda varlık gösterme imkanına sahip olmaktadır.

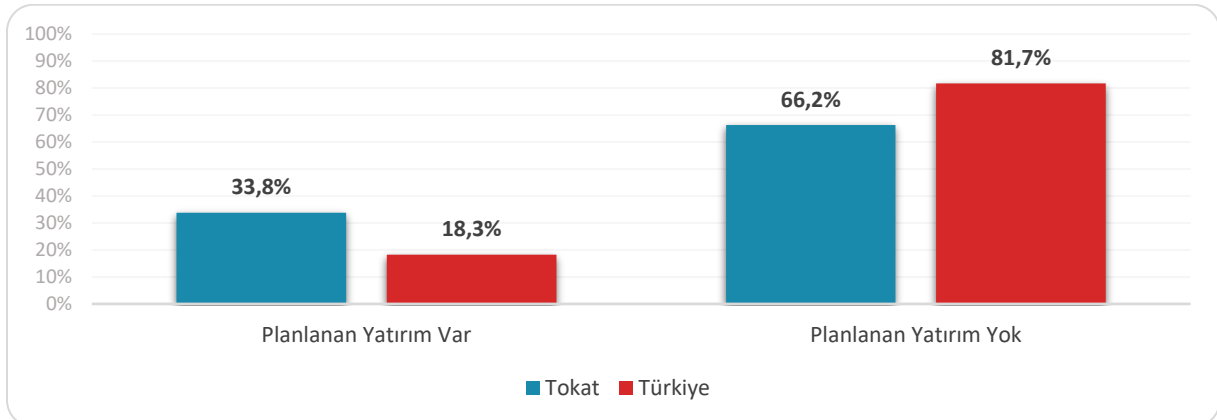
**Şekil 11: Sektörlere Göre Ar-Ge Çalışması Yapan İşyerlerinin Oranı**



Tokat ilinde Ar-Ge çalışması yapan işyeri oranı yüzde 13,5 olarak gerçekleşmiştir. Kültür, Sanat Eğlence, Dinlenme ve Spor ile Bilgi ve İletişim sektörlerinde faaliyet gösteren işyerlerinin yarısında Ar-Ge çalışması yapılmaktadır. İlimiz için önemli paya sahip İmalat sektöründe ise Ar-Ge çalışması yapan işyeri oranı yüzde 25,6 seviyesindedir. İlimizde araştırma kapsamına giren 17 sektörün 10'unda Ar-Ge çalışması yapan işyeri bulunmaktadır.

Türkiye genelinde 20 ve üzeri istihdamlı işyerlerinin yüzde 18,2'si Ar-Ge çalışması yapmaktadır. Yüzde 50,4 ile bilgi ve iletişim, yüzde 31,3 ile İmalat sektörleri Ar-Ge çalışması yapan işyeri oranında ön plana çıkmaktadır.

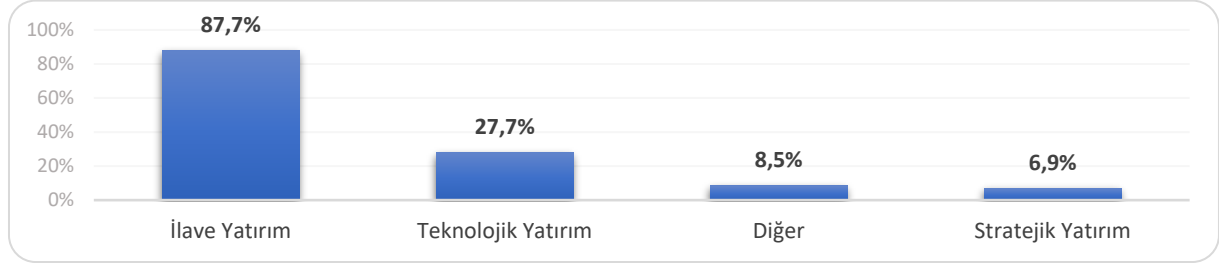
**Şekil 12: Gelecek Bir Yıl İçerisinde Yatırım Planlayan İşyerlerinin Oranı**



Türkiye genelinde 20 ve daha üzeri istihdamlı işyerlerinin yüzde 18,3'ü gelecek bir yıl içinde yatırım planlamakta iken, bu oran Tokat ilinde yüzde 33,8 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 13'te planlanan yatırım türlerine yer verilmiştir.

**Şekil 13: Yatırım Planlayan İşyerlerinin Planlanan Yatırım Türleri**

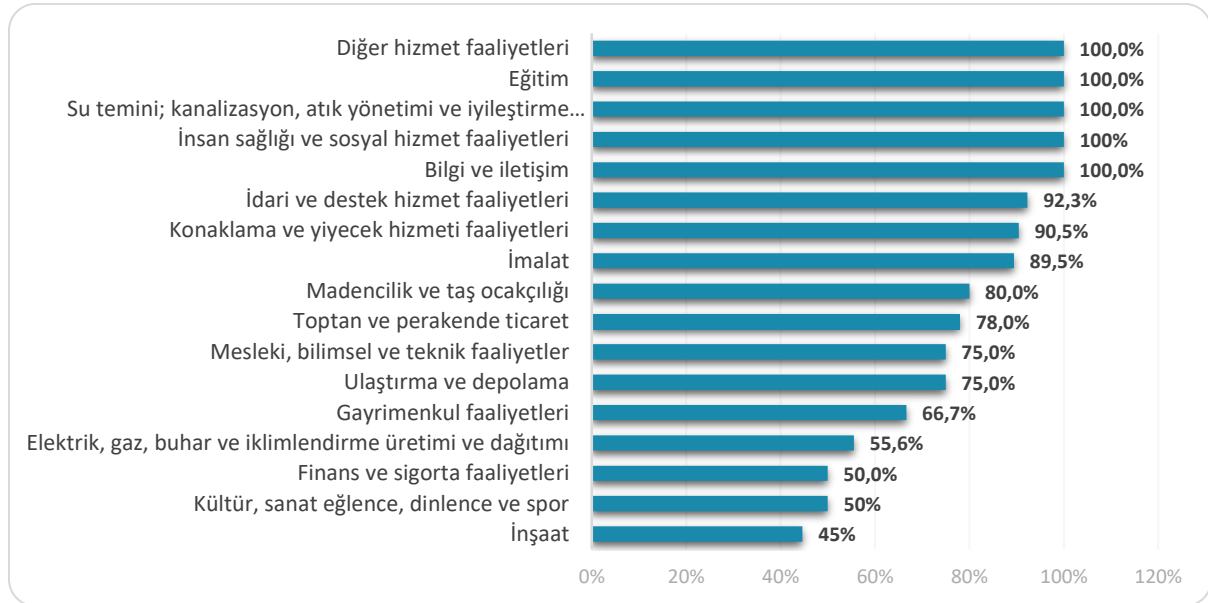


Gelecek bir yıl içinde yatırım yapmayı planlayan işyerleri yatırım türlerine göre incelendiğinde, Tokat ilinde yatırım yapmayı planlayan işyerlerinin içinde ilave yatırım yapmayı planlayanların oranı yüzde 87,7 teknolojik yatırım yapmayı planlayanların oranı yüzde 27,7 ve stratejik yatırım yapmayı planlayanların oranı yüzde 6,9 seviyesindedir. Yatırım yapmayı planlayan işyerlerinin büyük bir oranda ilave yatırım eğiliminde olması önümüzdeki dönemde işgücüne ve bölgesel işsizlik rakamlarında olumlu bir etki yaratması beklenmektedir.

Türkiye genelinde ise yatırım yapmayı planlayan işverenlerin yüzde 70'i ilave yatırım, yüzde 24,3'ü teknolojik yatırım, yüzde 17,8'i stratejik yatırım türlerinde yatırım yapmayı planlamaktadır.

Tokat İl Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğünden alınan "İktisadi Faaliyet Kolları İtibariyle İl Yatırım Teşvikleri" verilerine göre 2023 yılında Tokat ilinde en fazla İmalat sektörüne yönelik yatırım teşvik belgesi verilmiştir. 44 yatırım teşvik belgesi alan İmalat sektöründe istihdam miktarı diğer sektörlerle göre daha yükündür. Yatırım teşvik belgesi verilen sektörler sıralamasında İmalat sektörünü enerji, hizmet, madencilik ve tarım sektörleri takip etmiştir.

**Şekil 14: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyerlerinin Oranı**



Şekil 14'te İŞKUR hizmetlerinden son bir yıl içerisinde faydalanma oranları sektörler bazında gösterilmiştir. Türkiye genelinde 20 ve üzeri istihdamlı işyerlerinin yüzde 50,2'si İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Pandemi döneminde özellikle pasif işgücü programlarımızın oldukça etkin şekilde kullanılması, ilimizde İŞKUR hizmetlerinin tanınırlığını fazlasıyla artırmıştır. Tokat ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı ise yüzde 79 seviyesindedir. İlimizdeki bu oran Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır. Tokat ilinde araştırma kapsamına giren 17 sektörün tamamında İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyeri bulunmaktadır.

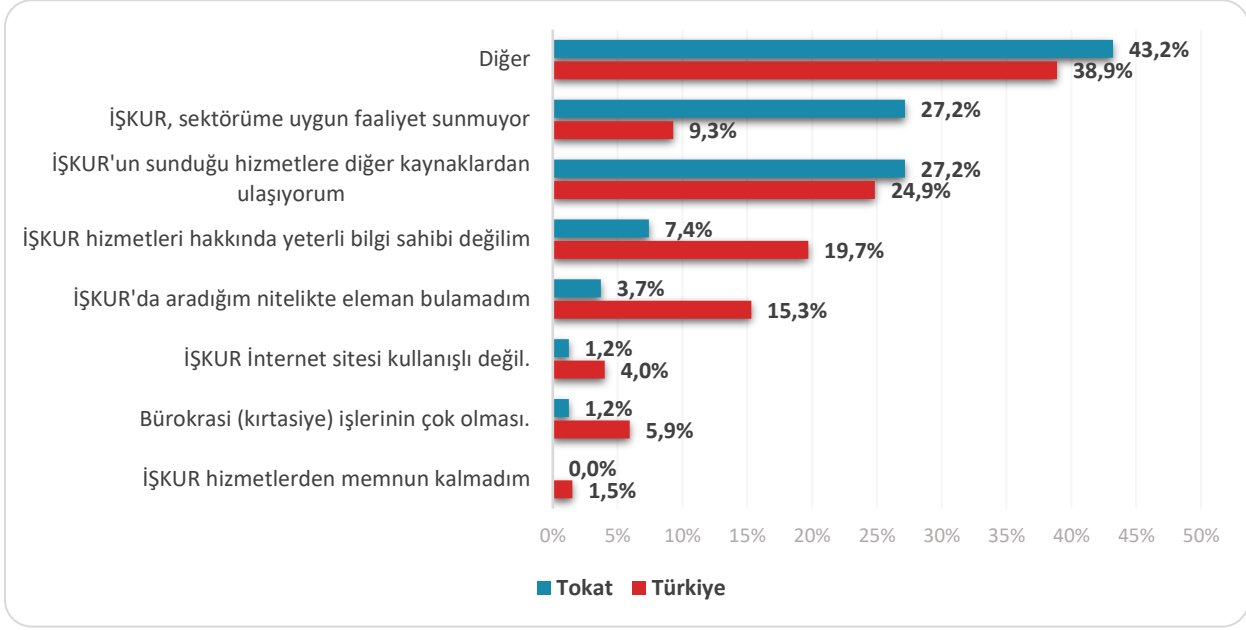
Tokat ilinde araştırma kapsamında olan 5 sektörde faaliyet gösteren işyerlerinin tamamı son bir içerisinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanmıştır. Sektörel bazda İŞKUR hizmetlerinden oransal olarak en az faydalanan işyerleri ise İnşaat sektöründe faaliyet göstermektedir. İmalat sektöründe faaliyet gösteren işyerlerinin ise yüzde 89,5'i son bir yıl içerisinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanmıştır.

**Tablo 9: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyerlerinin Hizmetlerimize Göre Oranları**

Hizmet Türleri	İşyeri Oranı
Danışmanlık ve Yönlendirme	87,2%
Eleman Temini	69,4%
Teşvikler	37,8%
İşbaşı Eğitim Programları	16,1%
Kısa Çalışma Ödeneği	3,0%
Mesleki Eğitim Kursu	1,0%
Nakdi Ücret Desteği	0,3%
<b>Genel Toplam</b>	<b>100,0%</b>

Tokat ilinde İŞKUR hizmetlerinden son bir yıl içerisinde faydalanmış olan işyerlerinden Danışmanlık ve Yönlendirme hizmetimizden faydalananların oranı 87,2; Eleman Temini hizmetimizden faydalananların oranı yüzde 69,4 ve Teşvikler hizmetimizden faydalananların oranı yüzde 37,8'dir. Teorik bilginin pratiğe dönüşmesi amacıyla düzenlenen İşbaşı Eğitim Programı hizmetimizden son bir yıl içerisinde faydalanan işyeri oranı ise yüzde 16,1'dir. Pandemi döneminde faydalanma oranı yüksek olan Nakdi Ücret Desteği hizmetimizden faydalanan işyeri oranı ise yüzde 0,3 ile son sırada yer almıştır. Tokat ilinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyeri oranının yüksek olması, Tokat genelinde İŞKUR'un etkinliğini artırdığını göstermektedir. Haftalık programlar dahilinde işverenlerimiz ile yaptığımız yüz yüze görüşmelerimiz ile 2024 yılında İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyeri sayısının daha da artırılması hedeflenmektedir.

Şekil 15: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri



Tokat ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanmayan işverenlere İŞKUR hizmetlerinden faydalanmama nedenleri sorulduğuna ilk üç sırada, yüzde 43,2 ile “Diğer”, yüzde 27,2 ile “İŞKUR Sektörüne Uygun Faliyet Sunmuyor” ve “İŞKUR’un Sunduğu Hizmetlere Diğer Kaynaklardan Ulaşıyorum” seçenekleri gerekçe olarak gösterilmiştir. Tokat ilinde, “İŞKUR Hizmetlerinden Memnun Kalmadım” seçeneği İŞKUR hizmetlerinden son bir yıl içerisinde faydalanmayan işyerleri tarafından tercih edilmemiştir. “İŞKUR Sektörüne Uygun Faaliyet Sunmuyor” ve “İŞKUR’un Sunduğu Hizmetlere Diğer Kaynaklardan Ulaşıyorum” cevapları ise Tokat ilinde Türkiye geneline göre daha yüksek oranda çıkmıştır.

Tablo 10: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Sektör	Kadın Çalışan	Erkek Çalışan	Toplam Çalışan
İmalat	8.962	10.617	19.579
Toptan ve perakende ticaret	1.282	2.754	4.036
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	585	1.992	2.577
İnşaat	93	1.468	1.560
Ulaştırma ve depolama	98	983	1.081
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	192	851	1.043
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	485	327	813
Eğitim	407	301	708
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	14	347	361
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	39	218	258
Madencilik ve taş ocakçılığı	8	206	214
Bilgi ve iletişim	100	101	201
Finans ve sigorta faaliyetleri	42	57	99
Gayrimenkul faaliyetleri	2	36	38
Kültür, sanat eğlence, dinlenme ve spor	11	21	32
Diğer hizmet faaliyetleri	6	25	31
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	12	8	20
<b>Genel Toplam</b>	<b>12.339</b>	<b>20.314</b>	<b>32.653</b>

Tokat ilinde çalışanların sektörlere göre dağılımı incelendiğinde İmalat, Toptan ve Perakende Ticaret ile İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektörleri çalışan sayısının en fazla olduğu sektörler olarak ön plana çıktığı tespit edilmiştir. Bu üç sektörde çalışanların toplam çalışanlar içindeki oranı yüzde 80,2 düzeyindedir.

İlimizde kadın istihdamının en fazla olduğu sektör İmalat sektörüdür. İl genelindeki toplam kadın çalışanların içinde İmalat çalışanların payı yüzde 72,6 seviyesindedir.

Tokat ilinde kadın çalışan oranının en yüksek olduğu ilk 3 sektör ise Su Temini, Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri; İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri ile Eğitim sektörleridir. Türkiye genelinde insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ile eğitim sektörlerinde kadın çalışan sayısının erkeklerden daha fazla olduğu görülmektedir.

Tokat ilinde kadın çalışan oranının en az olduğu sektör ise Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörüdür. Bu sektörde çalışanların yüzde 3,8'i kadın çalışandır.

İlimizde araştırma kapsamında yer alan 389 işyerinden 135'inde engelli çalışan istihdam edilmektedir. Engelli bireylerin istihdamı konusunda karşılaşılan en önemli zorluklardan biri, önyargılardır. Herkesin engelli veya engelli adayı olma ihtimali taşıdığını unutmamak, engelli bireyleri işgücüne dahil etme sürecinde önemli bir adımdır. Bu bağlamda, Türkiye'de engellilere yönelik istihdam politikaları, Anayasa başta olmak üzere çeşitli yasal düzenlemelerle belirlenmiştir. Anayasa tarafından öne çıkarılan eşitlik ilkesinin yanı sıra, pozitif ayrımcılığı öngören düzenlemeler, engellilere yönelik istihdam politikalarının temelini oluşturmaktadır.

4857 Sayılı İş Kanununun 30. Maddesine göre; 50 ve daha fazla personel istihdam eden işyerlerinden kamu sektöründe faaliyet gösteren işyerlerinde yüzde 4 engelli, özel sektörde faaliyet gösteren işyerlerinde yüzde 3 engelli personel istihdam etme zorunluluğu bulunmaktadır. Tokat Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü olarak her ay bu işyerlerinin çalışan sayıları incelenmekte, engelli açıkları takip edilmekte, engelli personel açığı olan işyerleri için Kurum mevzuatlarımız çerçevesinde işlem yapılmaktadır.

İl Müdürlüğümüzde görev yapan Engelli İş Koçu, İl Müdürlüğümüz görev alanı içinde olan ilçelerimizde ikamet eden engelli raporu olan vatandaşlarımızla bireysel görüşme yapmakta, kamu ve özel sektörde ihtiyaç duyulan engelli ilanları için uygun engelli vatandaşlarımızla ivedi şekilde iletişime geçmektedir. Ayrıca 4857 sayılı İş Kanunu kapsamında engelli personel istihdam etme zorunluluğu olan işyerlerinin engelli açığını karşılaması amacıyla toplu iş görüşmesi yaparak engelli raporu olan vatandaşlarımız ile işveren/işveren temsilcilerini bir araya getirmektedir.

İŞKUR'un engelli vatandaşlarımıza yönelik sunmuş olduğu önemli bir hizmet de Engelli Kendi İşini Kurma Hibe Desteği Projeleridir. Bedensel, zihinsel, ruhsal, duygusal ve sosyal yeteneklerini çeşitli derecelerle kaybetmesi nedeniyle işgücü kaybının en az yüzde 40 olduğu "Engellilere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları" ile belgelenen kişiler, üretime katkıda bulunarak öncelikle kendi geçimlerini sağlamak sonra da ilave istihdam oluşturmak amacıyla hazırlayacakları projeleriyle e-Devlet üzerinden "Engelli Kendi İşini Kurma Hibe Desteği" kapsamında başvuruda bulunabilmektedirler. Kurumumuz internet sitesinin duyurular bölümünde Başvuru Rehberi ve usul esaslar yayınlanmaktadır. İlimizde konu ile ilgili komisyon oluşturulmuş olup, Başvuru Rehberi yayınlandığı hafta kamu kurum ve kuruluşları ile engelli derneklerinin yer aldığı komisyon üyeleri resmi yazı ile bilgilendirilmektedir.



## 2.2. AÇIK İŞLER

Açık iş; işverenlerin ihtiyaç duyduğu işgücünü karşılamak amacıyla Kuruma bildirdikleri işgücü talepleridir. İşverenler taleplerini Kuruma bizzat gelerek verebilecekleri gibi online olarak da ihtiyaç duyduğu nitelikteki işgücünü Kurumdan talep edebilmektedirler. Kuruma işverenlerce verilecek açık iş sayısının artması, Kurum aracılığı ile işe girecek kişi sayısının da artmasına neden olmaktadır.

Açık işler, işgücü piyasasında işverenlerin taleplerini ve ihtiyaçlarını ortaya koymaktadır. Açık işlere ilişkin bilgiler derlenerek ihtiyaç duyulan meslekler ve bu mesleklere ilişkin talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisi elde edilmektedir. Bu bilgiler, açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yönleltmek amacıyla alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir.

Çalışma kapsamında işyerlerine açık işlerinin bulunup bulunmadığı ve varsa bu açık işlere ait meslek bilgisinin yanında, bu mesleklerde cinsiyet ve yaş grubu tercihleri, engelli çalışan tercih edip etmeyecekleri, mevcut açık işler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, bu meslekler için aranan becerileri, işyerlerinin boş pozisyonlarını doldurabilmek için iş arayanları hangi kanallar ile aradıkları sorulmuştur. Bu başlık altında açık iş kapsamında derlenen veriler incelenecektir.

**Tablo 11: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı**

Sektör	Açık İş Sayısı	Açık İş Oranı	Açık İşi Olan İşyeri Oranı
İmalat	1.143	5,5%	47,4%
Toptan ve perakende ticaret	149	3,6%	23,2%
İnşaat	29	1,8%	12,5%
Ulaştırma ve depolama	18	1,7%	35,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	17	2,1%	33,3%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	14	1,3%	19,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	6	5,8%	50,0%
Eğitim	3	0,4%	8,3%
Diğer hizmet faaliyetleri	2	6,1%	100,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	2	0,1%	15,4%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	2	0,6%	11,1%
Madencilik ve taş ocakçılığı	1	0,5%	20,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	1	0,4%	12,5%
Gayrimenkul faaliyetleri	1	2,6%	33,3%
<b>Genel Toplam</b>	<b>1.389</b>	<b>4,1%</b>	<b>29,6%</b>

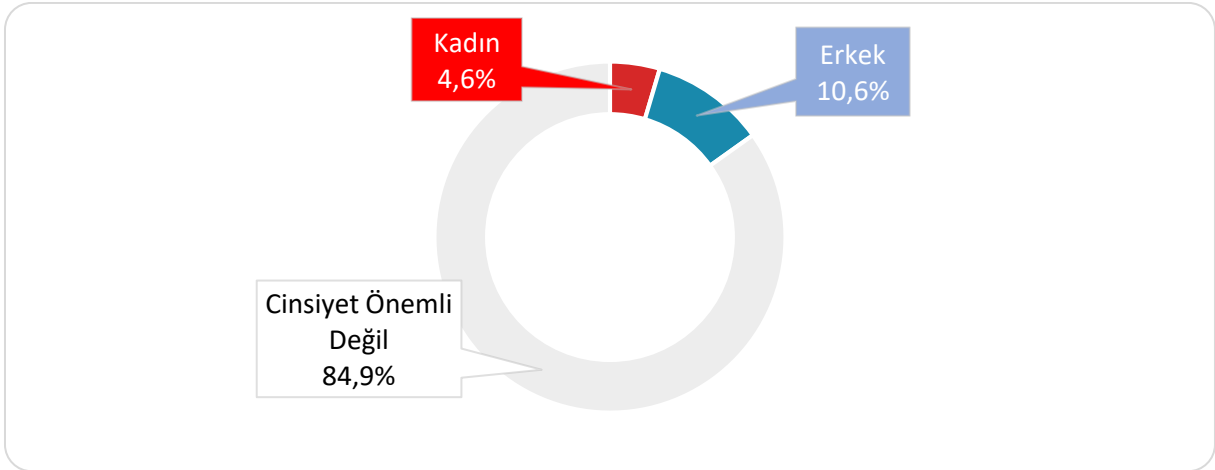
Tokat ilinde araştırma kapsamına giren 20 ve daha fazla istihdamlı işyerlerinin içinde açık işi bulunan işyerlerinin oranı yüzde 29,6 seviyesindedir. Türkiye geneli için açık işi olan işyeri oranı ise yüzde 27,6 olarak gerçekleşmiştir.

Tokat ili İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre, 115 işyerinde toplamda 1.389 açık iş pozisyonu tespit edilmiştir. Tokat ilinde en fazla açık iş sayısına sahip sektör 1.143 kişilik açık iş ile İmalat sektörüdür. Araştırma döneminde en fazla açık işi olan ikinci sektör ise 149 kişilik açık iş sayısı ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörüdür. İnşaat sektörü ise, 29 kişilik açık iş sayısı ile üçüncü sırada yer almıştır. Araştırma kapsamına giren Kültür, Sanat Eğlence, Dinlenme ve Spor; Su Temini; Kanalizasyon, Atık

Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri ile Bilgi ve İletişim sektörlerinde ise açık işi olan işyeri tespit edilmemiştir.

Açık iş oranı; açık iş sayısının, açık iş ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması ile elde edilmektedir. Tokat ilinde açık iş oranı yüzde 4,1 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde araştırma döneminde açık iş oranı yüzde 1,9 seviyesindedir. Tokat ilindeki açık iş oranı Türkiye ortalamasının üzerindedir ki bu durum ilimiz için olumlu bir durumdur. Tokat ilinde açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 6,1 ile Diğer Hizmet Faaliyetleri sektörüdür. İmalat sektöründe ise açık iş oranı yüzde 5,5 seviyesinde tespit edilmiştir.

**Şekil 16: Mevcut Açık İşler İçin Cinsiyet Tercih**

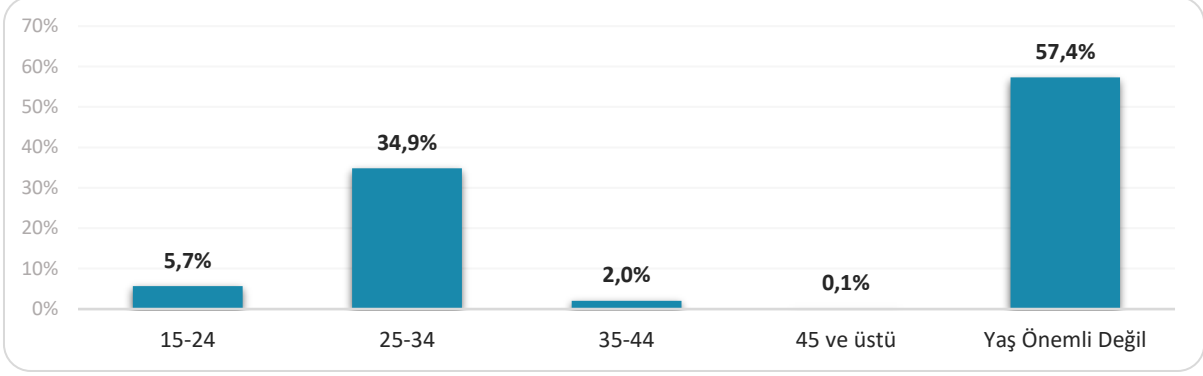


Şekil 16 üzerinde Tokat ilinde araştırma sonucunda elde edilen 20 ve daha fazla istihdamlı işyerlerinin açık işlerindeki cinsiyet tercihleri gösterilmektedir. Cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerin oranı yüzde 84,9'dur. Yani Tokat'ta her beş kişilik açık işin dördünde cinsiyet tercihi yerine açık işin özelliğine göre beceri, nitelik, eğitim, tecrübe vb. faktörler işverenlerin tercihleri arasında yer almıştır. Bu oran Türkiye genelinde yüzde 58,5 olarak gerçekleşmiştir.

Mevcut açık işler için kadın işgücü istihdam etme eğilimi ise Türkiye genelinde yüzde 5,7 iken, Tokat ilinde yüzde 4,6 olarak gerçekleşmiştir. Tokat ilinde mevcut açık işlerde sadece kadınların tercih edilme oranı Türkiye oranının altında kalmıştır. Tokat ilinde mevcut açık işlerde sadece kadınların tercih edilme oranı Türkiye oranının altında kalmış olsa da, cinsiyet önemli değil seçeneği verilen açık işlerde kadınların da çalışabileceği unutulmamalıdır. Bu veri ışığında Tokat ilinde kadın istihdamında cinsiyetin olumsuz etkisinin olmadığı anlaşılmaktadır ki bu durum Tokat ilinde kadın istihdamının artırılması konusunda önemli bir potansiyeli ortaya koymaktadır.

Türkiye genelinde açık işlerin yüzde 35,9'unda işverenler açık işlerinde erkek tercih edeceklerini belirtmiştir. Tokat ilinde ise mevcut açık işlerin içinde erkek tercih edilen açık işlerin oranı yüzde 10,6 seviyesindedir. Tokat ilinde erkeklerde kadınlarda olduğu gibi mevcut açık işlerde sadece erkeklerin tercih edilme oranı Türkiye ortalamasının altındadır.

Türkiye genelinde, çalışan sayısı içinde kadınların oranının düşük olmasına rağmen, işverenlerin büyük bir çoğunluğu mevcut açık iş pozisyonlarında istihdam edecekleri kişinin cinsiyetinin önemli olmadığını ifade etmiştir.

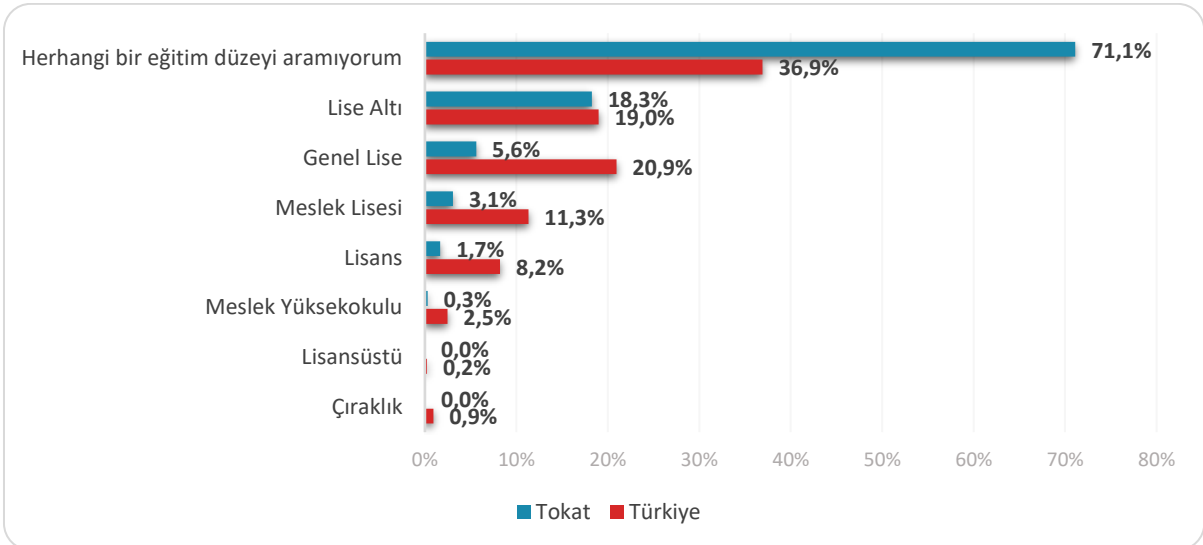
**Şekil 17: Mevcut Açık İşler İçin Talep Edilen Yaş Grupları**

Araştırma kapsamında işverenlere mevcut açık iş pozisyonlarında tercih ettikleri yaş grubu sorulmuştur. Bu bağlamda Tokat ilindeki açık işlerin yüzde 57,4'ünde ihtiyaç duyulan açık işte yaşın önemli olmadığı cevabı verilmiştir. Başka bir ifade ile her 5 açık işin 3'ünde yaş tercihi yerine açık işin özelliğine göre beceri, nitelik, eğitim, tecrübe vb. faktörler işverenlerin tercihleri arasında yer almıştır. Açık işlerde talep edilen 25-34 yaş grubu ise yüzde 34,9'dur.

Açık işlerin yüzde 0,1'in ise 45 yaş ve üstü tercih etmiştir. Yaş önemli değil seçeneği ile 45 yaş üstü seçeneğinin toplamını 57,5 olduğu düşünüldüğünde, açık işte aranılan diğer özelliklere sahip 45 yaş üstü bireylerin Tokat ilinde açık iş ilanlarının yarısından fazlasına başvuru yapabileceği anlaşılmaktadır.

TÜİK verilerinde genç işsiz olarak tanımlanan 15-24 yaş grubuna özgü açık iş ise açık işlerin yüzde 5,7 sini oluşturmaktadır. Yine bu yaş grubundaki iş arayanlar yaş tercihinin olmadığı ilanlara başvuru yapabileceğinden, açık iş ilanı için gerekli becerilere sahip genç bireyler de Tokat ilinde açık işlerin yarısından fazlasına başvuru yapabileceği 45 yaş üstü bireylerde olduğu gibi Şekil 17 incelendiğinde anlaşılmaktadır.

Türkiye geneli 20 ve üzeri istihdamlı işyerlerindeki açık işi olan işverenlerin yarısı, mevcut açık iş pozisyonlarında 25-34 yaş grubundaki kişileri istihdam etmek istediklerini belirtmiştir. Yaşın önemli olmadığı açık işler ise mevcut açık işlerin yüzde 35'ini oluşturmaktadır.

**Şekil 18: Mevcut Açık İşler İçin Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi**

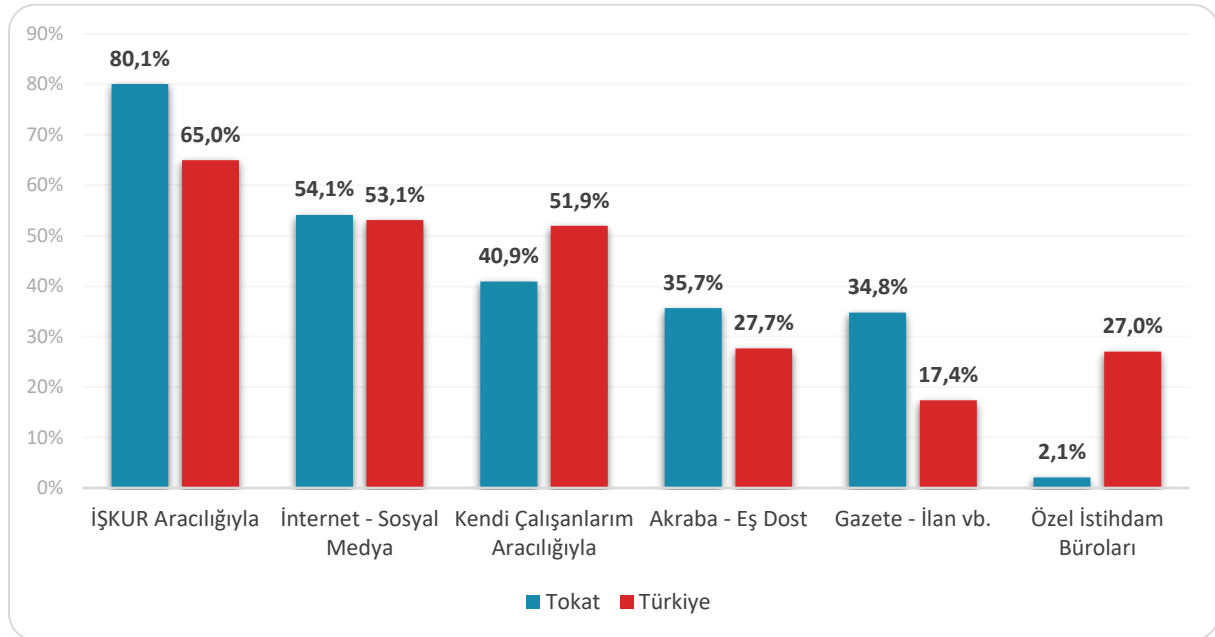
İşverenlere mevcut açık işleri için aradıkları asgari eğitim düzeyi sorulmuştur. Tokat ilindeki açık işler incelendiğinde, eğitimin önemli olmadığı açık işlerin oranı yüzde 71,1 düzeyindedir. Bu oran, Türkiye genelinde yüzde 36,9 olarak gerçekleşmiştir ki ilimizde bu oran Türkiye ortalamasının çok üzerindedir.

Lise altı mezunu talep edilen açık işlerin payı yüzde 18,3 seviyesiyle ikinci sırada yer alırken, genel lise mezunu talep edilen açık işlerin payı ise yüzde 5,6 seviyesiyle üçüncü sırada bulunmaktadır.

Tokat ilinde mevcut açık işlerde sadece lisansüstü ile sadece çıraklık eğitim mezunları tercih edilmemiştir. Bu iki eğitim kurumunun tercih edilmemesi bu eğitim seviyesine uygun açık iş olmadığı anlamına gelmemektedir. Keza açık işlerde Herhangi Bir Eğitim Düzeyi Aramıyorum tecihindeki açık işlerde bu eğitim seviyesi mezunu kişiler de istihdam edilebileceklerdir.

Açık işlerde aranılan asgari eğitim düzeyi, talep edilen yaş grubu ile cinsiyet faktörleri birlikte incelendiğinde Tokat ili için olumlu bir veri elde edilebilmektedir. Tokat ilinde açık iş için talep edilen beceri ve yetilere sahip olan bireylerin tamamının aslında açık işlerin yarından fazlasına başvuru yapabileceği anlaşılmaktadır.

**Şekil 19: Mevcut Açık İşlerin Arama Kanalı**



Personel arayan işverenlerin, personel temin etmek amacıyla tercih ettikleri yöntemlere arama kanalları denilmektedir. Kamu istihdam kuruluşları, özel istihdam büroları, gazete-dergi ilanları, internet-sosyal medya ilanları, akraba-eş-dost vb. arama kanallarının bazılarıdır. Ülkemizde kamu istihdam kuruluşu görevini İŞKUR yürütmektedir. Araştırma kapsamında işverenlere açık iş taleplerini hangi arama kanallarını kullanarak karşıladıkları sorulmuş, alınan cevaplar derlenerek Tokat ili ve Türkiye geneli karşılaştırması yapılarak Şekil 19 oluşturulmuştur.

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu, özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Piyasadaki açık işlerin Kuruma kazandırılması yoluyla daha çok kişiyi işe yerleştirmek ve iş arayanla doğru işi en etkin biçimde eşleştirmek Kurumumuzun en önemli görevlerinden biridir.

Tokat ilinde 20 ve üzeri istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerin içinde İŞKUR Aracılığıyla arananların oranı yüzde 80,1 seviyesindedir. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 65 olarak gerçekleşmiştir. Tokat ilinde ikinci sırada İnternet-Sosyal Medya aracılığıyla aranan açık işler yer almaktadır ve bu oran yüzde 54,1 seviyesindedir. Üçüncü sırada ise yüzde 40,9 ile Kendi Çalışanlarım Aracılığıyla aranan açık işler yer almaktadır.

Tokat ilinde açık işlerde özel istihdam bürosu tercihi ise yüzde 2,1 ile son sırada yer almıştır. Ülke genelinde ise mevcut açık işlerde arama kanalı sıralasında yüzde 17,4 ile Gazete-İlan vb. arama kanalı son sıradadır.

**Tablo 12: Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması**

Beceriler	Öncelik Sırası
İş Tecrübesi	1
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi	2
Bilgisayar Kullanımı	3
Analitik Düşünebilme	4
Takım Çalışması	5
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	6
İletişim ve İfade Yeteneği	7
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	8
İkna Kabiliyeti ve Pazarlama Gücü	9
Programlama Dili Bilgisi	10
Yabancı Dil	-

Tokat ilinde açık işlerde talep edilen becerilerin öncelik sıralamasında İş Tecrübesi becerisi ilk sırada yer almaktadır. Bu beceriyi sırasıyla Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ile Bilgisayar Kullanımı becerileri takip etmektedir. Açık işlerin hiçbirisinde “Yabancı Dil” becerisi tercih edilmemiştir.

**Tablo 13: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayıları**

Meslek Grubu	Toplam Açık İş
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	769
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	474
Hizmet ve Satış Elemanları	60
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	25
Profesyonel Meslek Mensupları	24
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	20
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	16
<b>Genel Toplam</b>	<b>1.389</b>

Tokat ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar grubunda olduğu tespit edilmiş olup toplam açık işler içerisinde bu meslek grubunun payı yüzde 55,4 seviyesindedir. İkinci sırada ise Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar grubu bulunmaktadır. Açık işi en az olan meslek grubu ise Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubudur.

**Tablo 14: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Arama Kanalları**

Meslek Grubu	Akraba - Eş Dost	Gazete - İlan vb.	İnternet - Sosyal Medya	İŞKUR Aracılığıyla	Kendi Çalışanlarım Aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	47,8%	26,4%	53,9%	69,8%	39,8%	0,0%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	14,3%	55,4%	58,0%	94,5%	40,5%	2,6%
Hizmet ve Satış Elemanları	39,0%	5,1%	49,2%	89,8%	35,6%	28,8%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	44,0%	0,0%	4,0%	100,0%	28,0%	0,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	45,8%	4,2%	62,5%	100,0%	54,2%	0,0%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	35,0%	60,0%	55,0%	45,0%	85,0%	0,0%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	43,8%	6,3%	37,5%	93,8%	68,8%	0,0%

Meslek gruplarına göre açık işlerin arama kanalları değerlendirilecek olursa; Tokat ilinde arama kanalları içerisinde İŞKUR'un en yüksek oranda kullanıldığı meslek grupları "Nitelik Gerektirmeyen Meslekler" ile "Profesyonel Meslek Mensupları" meslek gruplarıdır. Bu meslek gruplarındaki açık işlerin tamamı İŞKUR aracılığıyla işgücü piyasasına sunulmuştur. Açık işinde İŞKUR'un en fazla kullanıldığı üçüncü meslek grubu ile "Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar" meslek grubudur. Açık işi lan meslek gruplarında İŞKUR'un tercih edilmediği meslek grubu yoktur.

Açık işi olan 7 meslek grubu içerisinde sadece "Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar" ile "Hizmet ve Satış Elemanları" meslek gruplarında özel istihdam bürosu tercih edilmiştir.

"Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar" ile "Hizmet ve Satış Elemanları" meslek gruplarındaki açık işlerde tüm arama kanalları oransal olarak farklılık gösterse de tercih edilmiştir.

Kendi Çalışanlarım Aracılığıyla arama kanalı Yardımcı Personel Meslek Mensupları; İnternet-Sosyal Medya arama kanalı Profesyonel Meslek Mensupları; Gazete-İlan arama kanalı Yardımcı Personel Meslek Grupları; Akraba-Eş-Dost arama kanalı Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar; Özel İstihdam arama kanalı ise Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubunda faaliyet gösteren işyerlerince açık işlerini karşılamak için kullanılan arama kanalı olarak daha fazla tercih edilmiştir.

Tablo 15: Açık İşi En Fazla Olan İlk 10 Meslek İçin Talep Edilen Beceri Sırası

Meslek	Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi	Fiziki ve Bedensel	Analitik Düşünebilme	İletişim ve İfade	İkna Kabiliyeti ve	Sorun Çözme ve İnisyatif Alabilme	Takım Çalışması	İş Tecrübesi	Programlama Dili Bilgisi	Bilgisayar Kullanımı	Yabancı Dil
Konfeksiyon İşçisi	6	7	2	3		8	5	4		1	
Makineci (Dikiş)	2	5	7	4		6	3	1			
Tekstil Terbiye İşçisi		3	2							1	
Ütücü	1	5		4			3	2			
Tuğla İmal İşçisi	3	1					2				
Düz Dikiş Makineci	1					3	2	4			
Reçmeci/Reçme Makinesi Operatörü	1					3	2				
Salamura İşçisi		1									
Ağaç Biçme Makinesi Operatörü (Hızarcı-Keresteci)	2	4	3			4	5	1			
Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma)		1		2				3			

Tablo 15 üzerinde Tokat ilinde açık işi olan meslekler özelinde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması bulunmaktadır.

Tablo 12’de de belirttiğimiz üzere açık işlerde Takım Çalışması ve Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerileri ilk iki sırada yer almaktadır. Bu minvalde Ütücü, Düz Dikiş Makineci, Reçmeci/Reçme Makinesi Operatörü mesleklerde Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi; Tuğla İmal İşçisi, Salamura İşçisi, Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma) mesleklerinde ise Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerileri ilk sırada tercih edilmiştir.

Açık işi en fazla olan meslek sıralamasında ilk sırada yer alan Konfeksiyon İşçisi mesleğinde Bilgisayar Kullanımı, Analitik Düşünebilme ve İletişim ve İfade Yeteneği tercih edilen ilk üç beceri grubu olarak yer almıştır.

Salamura İşçisi mesleğindeki açık işlerde sadece Fiziki ve Bedensel Yeterlilik tercih edilirken, açık işi en fazla olan ilk 10 meslek için talep edilen becerilerde Programlama Dil Bilgisi, İkna Kabiliyeti ve Pazarlama ile Yabancı Dil becerileri hiç tercih edilmemiştir.

Ağaç Biçme Makinesi Operatörü (Hızarcı-Keresteci) mesleğinde Sorun Çözme ve İnisyatif Alabilme ile İş Tecrübesi becerileri eşit ağırlıkta tercih edilen beceriler olarak tercih edildiğinden iki beceri de Ağaç Biçme Makinesi Operatörü (Hızarcı-Keresteci) mesleğinde tercih edilen beceri sıralamasında 4. Sırda yer almıştır.

**Tablo 16: Tercih Edilen Cinsiyete Göre En Fazla Açık İşi Olan Meslekler**

Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Makineci (Dikiş)	Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma)	Konfeksiyon İşçisi	Konfeksiyon İşçisi
Salamura İşçisi	Kamyon Şoförü	Makineci (Dikiş)	Makineci (Dikiş)
Ayakkabı İmalatçısı (Sayacı)	İnşaat Elemanları Kalıpcısı (Elle)	Tekstil Terbiye İşçisi	Tekstil Terbiye İşçisi
Kasiyer	Rotasyon Baskı Makinesi Operatörü (Raklist)	Ütücü	Ütücü
Aşçı	Ağaç Biçme Makinesi Operatörü (Hızarcı-Keresteci)	Düz Dikiş Makineci	Tuğla İmal İşçisi
Aşçı Yardımcısı	Forklift Operatörü	Reçmeci/Reçme Makinesi Operatörü	Düz Dikiş Makineci
Ütücü	Ağaç Palet İmalatçısı	Tuğla İmal İşçisi	Reçmeci/Reçme Makinesi Operatörü
Temizlik Görevlisi	Makineci (Dikiş)	Perakende Satış Elemanı (Gıda)	Salamura İşçisi
Büro Memuru (Genel)	Traktör Şoförü	Hemşire	Ağaç Biçme Makinesi Operatörü (Hızarcı-Keresteci)
Ön Muhasebeci	Sıvacı	Kalite Kontrolcü	Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma)

Tokat ilinde en fazla açık iş olan meslekler Konfeksiyon İşçisi, Makineci (dikiş) ve Tekstil Terbiye İşçisi meslekleridir. Tokat açık işi en fazla olan meslek sıramalasında ilk 10 mesleğin 6'sını hazır giyim sektörüne özgü meslekler oluşturmuştur.

İşverenlerin açık işlerinde sadece kadın işgücü tercihinde buldukları açık iş sayısı en fazla olan meslek Makineci (dikiş) mesleği iken, işverenlerin açık işlerinde sadece erkek işgücü tercihinde buldukları açık iş sayısı en fazla olan meslek Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma) mesleğidir. Cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde ise en çok aranan meslek Konfeksiyon İşçisi mesleği olmuştur.

Sadece kadınların tercih edildiği ilk on meslekte Ön Muhasebeci, Büro Memuru (Genel), Aşçı, Aşçı Yardımcısı ve Kasiyer meslekleri dikkat çekerken cinsiyetin önemli olmadığı ilk on meslek içerisinde Hemşire mesleği dikkat çekmektedir.

### 2.3. TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER (TGÇM)

İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında işverenlere son bir yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bu mesleklerde eleman temininde güçlük çekilmesinin nedenleri sorulmuştur. Derlenen verilerle Tokat ili işgücü piyasasının talep kısmında yaşanan sıkıntıları daha net görmek hedeflenmektedir. İşverenlerin temin etmekte güçlük çektiği meslekler, eleman sayıları ve hangi nedenlerden ötürü aradığı çalışana temin etmekte zorlandığı gibi veriler ile önemli bilgi elde edilmektedir. Bu bölümde ele alınacak bilgiler, İlin istihdam politikasına da yön verecektir. Bu kapsamda temininde güçlük çekilen meslekler, sektör ve meslek grupları bazında detaylıca incelenecektir.



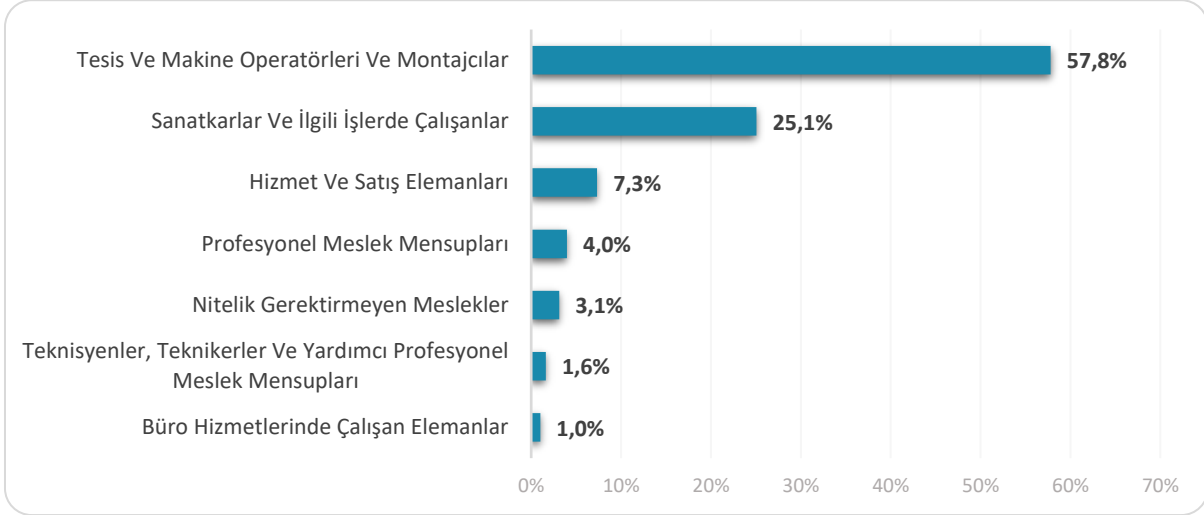
Araştırma kapsamında Türkiye genelinde 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinden 28 bin 9 işyerinin çeşitli mesleklere eleman temininde güçlük çektiği tespit edilmiştir. Tokat ilinde ise 20 ve daha fazla istihdamlı 165 işyerinde son bir yıl içerisinde temininde güçlük çekilen meslek olduğu ifade edilmiştir. Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 26,4'ü son bir yıl içerisinde eleman temininde güçlük çektiğini belirtirken, Tokat ilinde ise bu oran yüzde 42,3 seviyesinde gerçekteşmiştir.

**Tablo 17: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayıları**

Sektör	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı
İmalat	721
İnşaat	244
Toptan ve perakende ticaret	151
Ulaştırma ve depolama	78
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	41
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	21
Eğitim	14
Finans ve sigorta faaliyetleri	10
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	6
Bilgi ve iletişim	3
Diğer hizmet faaliyetleri	2
Gayrimenkul faaliyetleri	1
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	1
Madencilik ve taş ocakçılığı	1
<b>Genel Toplam</b>	<b>1.294</b>

Tokat ilinde 1.294 kişilik işgücü için eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen kişi sayıları sektör bazında incelendiğinde, özellikle İmalat sektörü 721 kişi ile ön plana çıkmaktadır. Tokat ilinde temininde güçlük çekilen elemanların içinde İmalat sektörünün payı yüzde 55,7 seviyesindedir. Bunun dışında İnşaat yüzde 18,8 ile ikinci sırada ve Toptan ve Perakende Ticaret ise yüzde 11,6 ile üçüncü sırada yer almaktadır. Araştırma kapsamında yer alan 20 ve üzeri çalışanı olan Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı; Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri ile Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor sektörlerinde son 1 yılda temininde güçlük çekilen eleman olmadığı tespit edilmiştir.

Her yılın ilk İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu Toplantısında İPA raporu değerlendirilmekte, temininde güçlük çekilen meslekler incelenmekte ve o yıl düzenlenecek kurs ve programların belirlenmesi amacıyla hazırlanan Yıllık İşgücü Eğitim Planına temininde güçlük çekilen meslekler komisyon üyeleri ile görüşülerek eklenmektedir. Kurumumuz aracılığı ile düzenlenecek İEP ve MEK ile temininde güçlük çekilen mesleklerin güçlük çekilme oranlarının azaltılması planlanmaktadır.

**Şekil 20: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısının Dağılımı**

Tokat ilinde meslek gruplarına göre eleman temininde güçlük çekilen meslekler incelendiğinde 748 kişi ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunun ön plana çıktığı görülmektedir. Bu meslek grubunun toplam içindeki payı yüzde 57,8 seviyesindedir. Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar Meslek Grubu temininde güçlük çekilen eleman sayısında Türkiye genelinde de birinci sırada bulunmaktadır. Türkiye genelinde temininde güçlük çekilen meslekler içerisinde ilgili meslek grubunun payı yüzde 29,5 seviyesindedir.

Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubu ise temininde güçlük çekilen eleman sayısı dağılımı sıralamasında yüzde 1 ile son sırada yer almıştır.

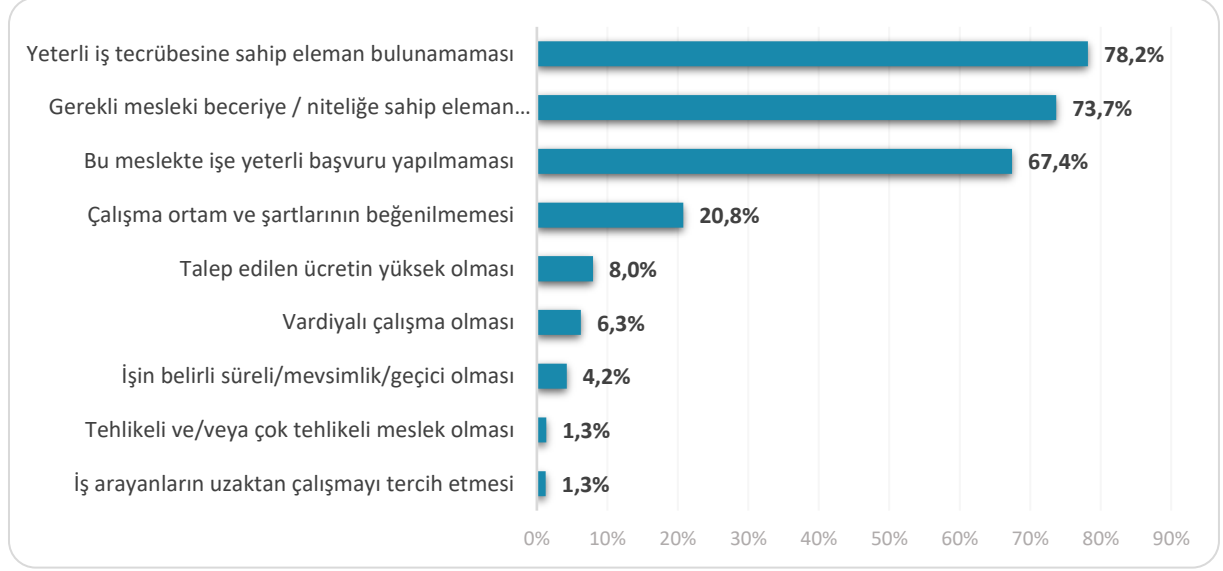
**Tablo 18: Eleman Temininde Güçlük Çekilen İlk 10 Meslek**

Meslek	TGÇM Eleman Sayısı
Makineci (Dikiş)	347
Düz Dikiş Makineci	131
Beton ve Betonarme Kalıpcısı	46
Ayakkabı İmalatçısı (Sayacı)	40
Ütücü	33
Betonarme Demircisi	32
Tuğla İmal İşçisi	32
Otobüs Kaptanı (Şoförü)	27
Diğer Tuğla Örucüler, Taş Duvarcılar	26
Sıvacı	25

Tokat ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada 347 kişi ile Makineci (Dikiş) mesleği yer almaktadır. Bu mesleğin ardından sırasıyla 131 kişi ile Düz Dikiş Makineci ve 46 kişi ile Beton ve Betonarme Kalıpcısı meslekleri gelmektedir. Temininde Güçlük çekilen meslek (TGÇM) sıralamasında ilk 10 mesleğin 4'ü hazır giyim sektörüne, 5'i doğrudan veya dolaylı olarak İnşaat sektörüne özgü mesleklerdir.

6 Şubat 2023 tarihinde gerçekleşen depremin etkilendiği illerde hızlı bir yapılaşma çalışması olması nedeniyle ilimizde 2023 yılında toprak sanayi (tuğla imalatı) mevsimsel kapanışa gitmemiş, üretimini artırmıştır. Ayrıca ilimizde İnşaat sektöründe çalışan meslek erbaplarının büyük çoğunluğu depremin etkilediği 11 ilde çalışmaya gitmiştir. 2023 İPA Raporunda TGÇM sıralamasında İnşaat sektörüne özgü mesleklerin ilk sıralarda olmasının nedeni olarak bu iki etken düşünülmektedir.

#### Şekil 21: Eleman Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri



Tokat ilinde *temininde güçlük çekilen mesleklerin*, temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada yüzde 78,2 ile Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır. İkinci sırada ise yüzde 73,7 ile Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması gelmektedir. Türkiye geneli 20 ve daha üzeri istihdamlı işyerlerinin TGÇM nedenleri dağılımında ilk sırada yüzde 85,5 ile bu meslekte işe yeterli başvuru yapılmaması yer almaktadır. Eleman temininde güçlük çekilme nedenleri arasında Talep Edilen Ücretin Yüksek Olma Nedeni yüzde 8 seviyesinde tespit edilmiştir.

İş Arayanların Uzaktan Çalışmayı Tercih Etmesi ile Tehlikeli ve/veya Çok Tehlikeli Meslek Olması seçenekleri ise yüzde 1,3 oranı ile teminininde güçlük çekilme nedeni olarak son sıralarda belirtilmiştir.

Eleman temininde güçlük çekilme nedenlerini ortadan kaldırmaya yarayacak doğru aktif işgücü politikaları üretilip, mevcut açık işler için talep edilen beceri ve tecrübeye sahip bireyler sağlandığında işgücü talep ve arzı dengelenmiş olacaktır.

## 2.4. GELECEK DÖNEM İSTİHDAM BEKLENTİLERİ

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. Her ay düzenli olarak Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) tarafından gerçekleştirilen İktisadi Yönelim Anketleriyle imalat sanayinde yer alan firmalardan gelecek 3 aylık döneme ilişkin istihdam beklentileri derlenmektedir. TCMB'nin bu kapsamda her ay yayınladığı istatistikler ise yalnızca imalat sektörü ve

ülke geneline ilişkin bilgi vermektedir. İşgücü Piyasası Araştırmaları ise işverenlere bir yıl sonrası için öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimlerini belirlemektedir. Ayrıca istihdam özelinde, teknolojik değişim ve dönüşümün işverenlerin buldukları sektöre gelecek 10 yılda nasıl etki edeceği de İPA ile işverenlere sorulmaktadır. İPA verilerinden elde edilen bilgilerle 17 sektör için Türkiye geneli ve il düzeyinde raporlar düzenli olarak her yıl yayımlanmaktadır.

Bu bölümde Tokat ilinde 2023 Yılı araştırma dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği, farklılaşmaların hangi mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde durulacaktır. Mevsimsel etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen “14 Temmuz 2024 tarihi itibarıyla işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?” sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 21,1’i çeşitli mesleklerde net istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Tokat ilinde net istihdamın artacağını düşünen işyerlerinin oranı 36,6 seviyesindedir. Öte yandan bazı meslekler için net istihdamın azalacağını düşünen işyerlerinin oranı, ülke genelinde yüzde 2 ve Tokat ilinde ise yüzde 4,2 olarak gerçekleşmiştir.

**Tablo 19: Sektörlere Göre Beklenen İstihdam Değişimi ve Oranı**

Sektör	Net İstihdam Değişimi	Net İstihdam Değişim Oranı
İmalat	3.649	18,6%
İnşaat	429	27,5%
Toptan ve perakende ticaret	259	6,4%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	74	7,1%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	72	2,8%
Ulaştırma ve depolama	68	6,3%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	24	3,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	17	6,7%
Finans ve sigorta faaliyetleri	10	10,2%
Bilgi ve iletişim	9	4,5%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	5	1,4%
Madencilik ve taş ocaklığı	-6	-2,8%
Eğitim	-6	-0,9%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	-10	-50,0%
<b>Genel Toplam</b>	<b>4.593</b>	<b>14,1%</b>

Net İstihdam Değişim Oranı (NİDO); ilgili sektörde net istihdam değişiminin (net istihdam artışı-net istihdam azalışı) o sektörde toplam çalışan sayısına bölünmesi ile hesaplanmaktadır. Bu oran, mevcut istihdama oranla ne kadar istihdam değişiminin beklendiğini göstermektedir.

Türkiye genelinde 20 ve daha üzeri istihdamlı işyerlerinde bir yıl sonrası için (14 Temmuz 2024) istihdamın yüzde 3,3 oranında artacağı beklenmekte olup Tokat ilinde ise bu oran yüzde 14,1 olup ülke genelinin üzerinde gerçekleşmiştir. Başka bir ifade ile 2024 yılında Tokat ilinde ülke geneline göre net istihdam artışı daha fazla gerçekleşecektir.

En fazla net istihdam artışı 3 bin 649 kişilik artış ile İmalat sektöründe beklenmektedir. İkinci sırada ise 429 kişi ile İnşaat sektörü gelmektedir.

Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri, Eğitim ve Madencilik ve Taş Ocaklığı sektörlerinin net istihdam azalışı beklenen sektörler olacağı tespit edilmiştir.

**Tablo 20: Meslek Gruplarına Göre Beklenen İstihdam Değişimi**

Meslek Grubu	Net İstihdam Değişimi
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	2.387
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	1.502
Hizmet ve Satış Elemanları	299
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	271
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	56
Profesyonel Meslek Mensupları	42
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	35
<b>Genel Toplam</b>	<b>4.593</b>

Tokat ilinde önümüzdeki bir yıl içerisinde en fazla istihdam artışı beklenen meslek grupları Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubudur. 14 Temmuz 2024 tarihine kadar en düşük istihdam artışı beklenen meslek grubu ise Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubudur.

**Tablo 21: En Fazla Net İstihdam Artış ve Azalışı Beklenen Meslekler**

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Desen Kontrol İşçisi (Tekstil)	Tuğla İmal İşçisi
Konfeksiyon İşçisi	Çöp Tasnif Ediciler
Makineci (Dikiş)	Madenci (Genel)
Ütücü	Büro Memuru (Genel)
Beden İşçisi (Genel)	Traktör Şoförü
Ayakkabı İmalatçısı (Sayacı)	Dağıtıcı (Posta Dağıtım Hizmetleri)
Beton Ve Betonarme Kalıpcısı	Tarih Öğretmeni-Ortaöğretim
Perakende Satış Elemanı (Gıda)	Türk Dili Ve Edebiyat Öğretmeni-Ortaöğretim
Denim (Jean) Kumaş Yıkama İşçisi	Coğrafya Öğretmeni-Ortaöğretim
Düz Dikiş Makineci	Konfeksiyon Makineleri Tamircisi

Tokat ilinde gelecek dönem, net istihdam artışının en fazla olması beklenen ilk üç meslek sırasıyla Desen Kontrol İşçisi (Tekstil) Konfeksiyon İşçisi ve Makineci (Dikiş) meslekleridir. En fazla net istihdam artışı beklenen ilk on mesleğin yedisi hazır giyim sektörüne aittir. Tuğla İmal İşçisi, Çöp Tasnif Ediciler ile Madenci (Genel) meslekleri ise en fazla net istihdam azalışı beklenen meslekler olarak belirtilmiştir.

## SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

2023 yılı Haziran – Temmuz aylarında saha çalışması gerçekleştirilen İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında, ilimizde ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerinin tespit edilerek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliklerin giderilmesi, işsizliğin azaltılması ile istihdamın korunması ve artırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesine katkı sunması amacıyla Tokat İli İşgücü Piyasası Araştırma Raporu hazırlanmıştır. Ayrıca araştırma kapsamında yer alan işyerlerinden alınan bilgiler doğrultusunda işverenin son bir yıl içinde eleman temin etmekte güçlük çektiği meslekler ve nedenleri tespit edilmiştir. Bu veriler doğrultusunda hazırlanan raporun işgücüne gerekli niteliklerin kazandırılması için aktif istihdam politikalarının planlanmasına katkı sağlaması amaçlanmıştır.

İşgücü piyasasının aktörleri, emeğini arz eden çalışma istek ve arzusundaki kişiler ile emeği talep eden işverenlerdir. TÜİK tarafından her ay yayımlanan ve Hanehalkı İşgücü Anketi sonuçlarına ilişkin sonuçları içeren istatistikler, işgücü piyasasının arz yönüne ilişkin temel bilgi kaynağı kabul edilmektedir. TÜİK 2013 yılından günümüze il düzeyinde işgücü verisi yayınlamamaktadır. 2014 itibarıyla TÜİK'in yayınladığı işgücü istatistikleri içinde yalnızca yıllık bazda bölgesel veriler yer almaktadır. 2022 yılı TÜİK verilerine göre TR 83 ( Samsun, Tokat, Çorum, Amasya) bölgesinde işsizlik oranı ise yüzde 8,1 düzeyindedir. 2024 yılından itibaren yıllık istatistiklerin il düzeyinde açıklanabilmesi için TÜİK tarafından çalışmalar sürdürülmektedir.

Tokat ilinde İŞKUR'da kaydı bulunan kişilerin önemli bir bölümü vasıf gerektirmeyen mesleklere sahip kişilerdir. İlimizde mesleksizlik kaynaklı işsizlik sıkıntısı ile birlikte bazı sektörlerde kalifiye eleman temininde de sıkıntı yaşanmaktadır. Bir çok işveren, açık işlerinde ve eleman temininde güçlük çektiği mesleklerde çalışacak personelin mesleki becerisi ve tecrübesine önem verdiğini ifade etmektedir. Bu durum kalifiye eleman talebinin karşılanabilmesi için İŞKUR'un aktif işgücü programlarının önemini ortaya koymaktadır. Araştırma sonucunda ortaya çıkan eleman temininde güçlük çekilen mesleklere göre yapılacak çalışmalarla kurs ve programların planlanması istihdamın arttırılmasına yardımcı olacaktır.

Tokat ili İşgücü Piyasası Araştırma sonuçlarına göre araştırma kapsamında yer alan işyerlerindeki toplam çalışanların içinde erkeklerin payı yüzde 62,2 iken kadınların payı ise yüzde 37,8 olarak tespit edilmiştir. İlimizde en fazla sayıda kadın çalışanın istihdam edildiği sektör İmalat sektörüdür. Kadın istihdamındaki yoğunluk sektörler arasında farklılık göstermektedir. Tokat ilinde kadın çalışan oranı en yüksek olan sektör Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektörüdür. Ülkemizde kadın çalışan oranının diğer sektörler ile kıyaslandığında nispeten daha yüksek olduğu sektörler Eğitim ile İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörleridir. Bu sektörlerde belirli bir eğitim düzeyinin üzerinde eğitime sahip kadınların istihdam edilme şansı daha yüksektir.

Ülkemizde kadınların işgücüne katılım oranı OECD ve AB ülkeleri ile kıyaslandığında düşük seviyededir. Kadınların işgücüne katılımının artması, kadınlara yalnızca ekonomik bağımsızlık kazandırmamakta, aynı zamanda sosyal hayatta daha etkin olmalarını sağlamaktadır. Ülkemizde ve ilimizde istihdamın arttırılması için kadın istihdamı teşvik edilmelidir. İş ve aile yaşamı dengesinin sağlanmasına yönelik gerekli düzenlemeler öncelikli olarak hayata geçirilmelidir. Kadınların eğitim seviyesinin artırılması, düşük eğitim seviyesine sahip kadınların mesleki eğitim kurslarından yararlandırılması, kadın istihdamına yönelik teşviklerin geliştirilmesi gerekmektedir. Kadın girişimcilere ait işyerlerinde kadın istihdamının diğer işyerlerine kıyasla daha fazla olduğu gözlenmektedir. Bu nedenle kadın girişimciliğini teşvik etmek önem arz etmektedir.

Tokat ilinde İŞKUR'a kayıtlı kadın iş arayanların kayda değer kısmı nitelik gerektirmeyen mesleklerde iş aramaktadır. Bu kişilerin istihdamda yer alabilmeleri işverenin istediği mesleki becerilere sahip olacak şekilde gelişim göstermelerine bağlıdır.

2023 yılında Tokat ilinde aktif işgücü piyasası programları kapsamında 62 kurs ve program düzenlenmiş olup bu kurs ve programlardan toplam 1.010 kişi faydalanmıştır. İŞKUR tarafından açılan kurs ve programlar yararlanıcılara mesleki beceri ve tecrübe kazandırmaktadır. Bunun sonucunda da yararlanıcıların istihdam edilebilirliklerini artırmaktadır. 2024 yılında yürürlüğe giren yeni yönetmelik kapsamında, aktif işgücü piyasası programlarının ve bu programların işgücü piyasalarına etkilerinin artması beklenmektedir.

İŞKUR'un emek piyasalarındaki etkin rolü oldukça önemlidir. Aktif işgücü programları ile kişilerin işgücü piyasasının gerekleri hakkında bilgilerini artırarak yeni bir meslek kazanmaları veya varolan mesleklerinde gerekli beceri ve tecrübeyi kazanmaları amaçlanmaktadır.

Tokat ilinde 20 ve üzeri istihdamda sahip işyerleri içerisinde istihdamda öncü sektörler İmalat, Toptan ve Perakende ile İnşaat sektörleridir.

Tokat ili İşgücü Piyasası Araştırmasının uygulandığı Haziran-Temmuz döneminde 115 işyerinde 1.389 açık iş tespit edilmiştir. Tokat ilinde İmalat sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. 1.389 kişilik açık işin 1.143 kişilik kısmı, imalat sektöründeki işverenlerden gelmiştir. İlgili dönemde açık işlerin nispeten yüksek olduğu diğer sektörler ise Toptan ve Perakende Ticaret ile İnşaat sektörüdür.

Tokat ilinde araştırma kapsamına giren 20 ve daha üzeri istihdamlı işyerleri içinde açık iş bulunan işyeri oranı yüzde 29,6 seviyesindedir. Türkiye geneli için açık işi olan işyeri oranı ise yüzde 27,6 olarak gerçekleşmiştir.

Açık işi olan işyerlerinin içinde; aradıkları elemanlar için talep edilen asgari eğitim düzeyine "Eğitim Düzeyi Önemli Değil" cevabı veren işyerlerinin oranı Tokat ilinde yüzde 71,1 seviyesindedir.

Eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenleri incelendiğinde, işverenlerin istedikleri elemanları bulmakta yaşadıkları zorlukların en fazla bu meslekte işe yeterli başvuru yapılmaması nedeninden kaynaklandığı görülmektedir. Ülke genelinde son bir yıl içerisinde eleman temininde güçlük çekildiği belirtilen çoğu meslek için ilk sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamamasının veya Bu meslekte işe yeterli başvuru yapılmamasının TGÇM nedeni olduğu görülmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre çalışma kapsamında yer alan işverenlere bir yıl sonrası için yöneltilen "İşyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Türkiye genelinde işverenlerin yüzde 21,1'i istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Tokat ilinde istihdamın artacağını düşünen işverenlerin oranı yüzde 36,6 seviyesindedir. Diğer taraftan istihdamın azalacağını düşünen işyerlerinin oranı, ülke genelinde yüzde 2 iken Tokat ilinde yüzde 4,2 olarak gerçekleşmiştir.

Pandemi, Ukrayna-Rusya savaşı başta olmak üzere bölgemizde yaşanan savaşlar, enerji ve gıda fiyatlarında yaşanan artışlar, ekonomilerde yaşanan arz talep dengesizliği ve enflasyonist baskılarla birlikte olağanüstü bir süreçten geçtiğimiz bu dönemde sosyo-ekonomik kırılganlığın dünya genelinde arttığı gözlenmektedir. Pandemi döneminde yaşanan gelişmeler, yeşil dönüşüm, dijitalleşme ve son yıllarda hızla gelişen teknoloji, üretim süreçlerini değiştirmektedir. Bu değişim işgücü piyasalarına da

yansımakta olup işgücünden talep edilen nitelik ve beceriler oldukça hızlı değişmektedir. Üretim süreçleri ile işgücü niteliklerinin uyumlu bir biçimde değişmesi, etkin bir işgücü piyasasının oluşması için önem arz etmektedir. İşgücü piyasasının taleplerini karşılayabilecek nitelikli işgücünün oluşmasında mesleki eğitim ön plana çıkmaktadır.

Günümüzde istihdamın önemli bir aracı olarak görülen esnek çalışmanın yaygınlaşması, güvenceli esneklik kavramının daha fazla gündemde yer almasını sağlamaktadır. Aktif ve pasif işgücü piyasası politikalarıyla, güvence-esneklik dengesi de gözetilmelidir. Yaşam maliyetlerinin sürekli olarak yükseldiği bir dünyada, istihdamın ve gelirin sürdürülebilirliği için esnek çalışma modellerinin de güvenceli hale getirilmesine yönelik dönüşüm zaruridir.

İşgücü piyasasının mevcut durumunu görerek ve gelecek dönem eğilimlerini kestirerek karar almak son derece önemli olup bu ihtiyaçların karşılanması amacıyla işgücü piyasası analiz raporu hazırlanmıştır.



## KAYNAKÇA

Sosyal Güvenlik Kurumu. (2023, 02 02). *Aylık Sigortalı İstatistikleri (Ekim 2023)*. SGK Web Sitesi: <https://www.sgk.gov.tr/Istatistik/Aylık/42919466-593f-4600-937d-1f95c9e252e6/> adresinden alındı

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası. (2023, 02 02). *İktisadi Yönelim Anketi ve Reel Kesim Güven Endeksi (Ocak 2024)*. TCMB: <https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/cb9c6ed8-d70b-4199-a7d8-0fd8067f4579/%C4%B0YA-Rapor.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=ROOTWORKSPACE-cb9c6ed8-d70b-4199-a7d8-0fd8067f4579-oQ.qOaG> adresinden alındı

Türkiye İstatistik Kurumu. (2023, 02 02). *2022 Yılı İşgücü İstatistikleri*. TÜİK: <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Isgucu-Istatistikleri-2022-49390> adresinden alındı

Türkiye İş Kurumu. (2012-2023). İl Düzeyinde İstatistikler. *İdari Kayıtlar*. Türkiye: İşKUR.

Türkiye İş Kurumu. (2023, Haziran-Temmuz). 2022 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması Verileri. Türkiye: İşKUR.

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO). (2023, 02 02). *Dünyada İstihdam ve Sosyal Görünüm Eğilimler 2023*. ILO: [https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/---publ/documents/publication/wcms\\_871016.pdf](https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/---publ/documents/publication/wcms_871016.pdf) adresinden alındı

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı. <https://www.sanayi.gov.tr/istatistikler/yatirim-istatistikleri/mi1304021615> adresinden alındı.

# EK: 2023 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU



## 2023 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

### 2023 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

#### Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan İşgücü Piyasası Araştırması (İPA) ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı ile sektörel bazda ihtiyaçların belirlenmesine yönelik bilgi toplanması ve işgücünün yetiştirilmesine yönelik programların geliştirilmesi hedeflenmektedir.

#### Bilgi Verme ve Gizlilik

- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak maksadıyla toplanmakta olup gizliliği, 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu İle İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun ile teminat altına alınmıştır. İlgili Kanun uyarınca şahsınıza ait bu bilgiler idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistiki maksadı dışında kullanılamaz.
- Türkiye İş Kurumu Kanunu gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içerisinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim işyerlerine 17.901 TL (onyedibindokuzyüzbirlira) İdari Para Cezası verilir.
- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka maksatla kullanılamaz. Bu maddeye aykırı davranışlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136'ncı maddesi hükümleri uygulanır.

İşyeri Bilgi Formunun işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe yetkilileri tarafından doldurulması gerekmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve araştırmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

### İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No : .....

İşyerinin Yasal Unvanı : .....



## 2023 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

Lütfen işletmenin güncel e-posta adresini yazınız. (Zorunlu)

Soru formunu cevaplayanın unvanı:

- a) İşyeri sahibi/ortakları
- b) Genel müdür/CEO/işletme sorumlusu
- c) İnsan kaynakları müdürü/sorumlusu
- d) Muhasebe müdürü/sorumlusu
- e) Diğer

İşyeri ile İlgili Bilgiler:

İşyeri ile İlgili Bilgiler	Evet	Hayır
a) İşyerinizde ihracat yapılıyor mu?		
b) İşyerinizde Ar-Ge* çalışması yapılıyor mu?		
c) İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıyor mu?		
d) İşyerinizde kısmi ( <i>part-time</i> ) çalışma yapılıyor mu?		
e) İşyerinizde uzaktan çalışma yapılıyor mu?		
f) İşyerinizde E-Ticaret ( <i>internet üzerinden</i> ) yoluyla mal veya hizmet satışı yapılıyor mu?		
g) Engelli personel istihdam ediyor musunuz?		

1) Gelecek bir yıl içinde ilinizde planlanan bir yatırımınız var mıdır? (Cevabınız evet ise soru 2'ye geçiniz. Hayır ise, soru 3'e geçiniz.)

Evet ( )

Hayır ( )

\*AR-GE: Bir kurumun bilim adamları ve mühendisler istihdam etmek suretiyle şirketin çalışma alanı doğrultusunda bilim ve teknolojinin gelişmesini sağlayacak yeni bilgileri elde etmek veya mevcut bilgilerle yeni malzeme, ürün ve araçlar üretmek, yazılım üretimi dahil olmak üzere yeni sistem, süreç ve hizmetler oluşturmak veya mevcut olanları geliştirmek, yaptığı çalışma ve faaliyetleri anlatmak için kullanılan yaygın bir terimdir.



## 2023 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

2) Yatırımın türünü belirtiniz.

- İlave Yatırım ( ) Her türlü ilave tesis, makine, teçhizat vs. alımı veya kiralanması  
 Teknolojik Yatırım ( ) Mevcut makine, teçhizatın, bilgi sisteminin teknolojik olarak yenilenmesi  
 Stratejik Yatırım ( ) İşyerinin verimliliğini ve kârlılığını artırmak için yürütülecek her türlü AR-GE, eğitim ve pazarlama faaliyetleri  
 Diğer ( )

3) Son 1 yıl içerisinde İŞKUR'un hizmetlerinden faydalandınız mı?

- Evet ( ) 4. soruya geçiniz. Hayır ( ) 5. soruya geçiniz.

4) Son 1 yıl içerisinde İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandınız? (Birden fazla seçenek işaretlenebilir.)

- Eleman Temini ( )  
 İşbaşı Eğitim Programları ( )  
 Nakdi Ücret Desteği ( )  
 Mesleki Eğitim Kursu ( )  
 Kısa Çalışma Ödeneği ( )  
 Danışmanlık ve Yönlendirme ( )  
 Teşvikler ( )

5) İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetlerden faydalanmama nedeninizi belirtiniz. (Birden fazla seçenek işaretlenebilir.)

- İŞKUR hizmetleri hakkında yeterli bilgi sahibi değilim. ( )  
 İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşıyorum. ( )  
 İŞKUR İnternet sitesi kullanışlı değil. ( )  
 İŞKUR'da aradığım nitelikte eleman bulamadım. ( )  
 İŞKUR, sektörüme uygun faaliyet sunmuyor. ( )  
 İŞKUR hizmetlerinden memnun kalmadım. ( )  
 Bürokrasi (kırtasiye) işlerinin çok olması. ( )  
 Diğer ( )

6) İşyerinizde toplam kaç çalışmanız bulunmaktadır?

Erkek Çalışan Sayısı	Kadın Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı



## 2023 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

### BÖLÜM I-AÇIK İŞLER

7) Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz?

Evet ( ) 7.1. soruya geçiniz.

Hayır ( ) 8. soruya geçiniz.

#### 7.1) Eleman aranılan meslekler

Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi	Açık işinizdeki yaş kriterinizi belirtiniz.	Açık işiniz için cinsiyet tercihinizi belirtiniz	Açık işinizde engelli personel çalıştırmak ister misiniz?	Talep Edilen Bilgi ve Beceriler *			İlgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz? **									
						a) Bilgisayar kullanımı	b) Analitik Düşünebilme	c) İletişim ve ifade yeteneği	d) İkna kabiliyeti ve pazarlama gücü	e) Sorun çözme ve inisiyatif alabilme	f) Takım çalışması	g) Yabancı dil	h) Yeterli mesleki / teknik bilgi	i) İş tecrübesi	j) Fiziki ve bedensel yeterlilik	k) Programlama dili bilgisi	1.	2.
		1. Lise altı	1. 15-24	1. Kadın	1. Evet													
		2. Çıraklık	2. 25-34	2. Erkek	2. Hayır													
		3. Genel lise	3. 35-44	3. Cinsiyet önemli değil	3. Fark etmez													
		4. Meslek L.	4. 45 ve üstü															
		5. Meslek yüksekokulu																
		6. Lisans																
		7. Lisansüstü																
		8. Herhangi bir eğitim düzeyi aramıyorum.																

\*Önem derecesi EN FAZLA 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAYINIZ. (1. En önemli olacak şekilde sıralanmalıdır.)

\*\*Kullandığınız arama kanallarından EN AZ 1, EN FAZLA 3 tanesini işaretleyiniz.







## 2023 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

### BÖLÜM IV – GELECEĞİN MESLEKLERİ VE DİJİTAL DÖNÜŞÜM

**11)** Sektörünüzde gelecek 10 yılda öne çıkacağını düşündüğünüz meslekler (*Geleceğin Meslekleri*) nelerdir? (sıklıkla talep ettiğiniz değil, sektörünüzde ileride öne çıkacak mesleği yazınız) (*İsteğe bağlı*)  
(.....)

**12)** İşyerinizi dijital dönüşüm (bir işletmenin iş akışlarına dijital teknolojinin entegre edilmesi süreci) kapsamında nasıl değerlendirirsiniz?

İşyerimde internet, bilgisayar dâhil herhangi bir teknoloji kullanmıyorum. ( )

İşyerimde temel teknoloji araçlarından (internet, bilgisayar) faydalanıyorum. ( )

İşyerimde çoğu iş ve işlemler dijital (elektronik) ortamda gerçekleştirilmektedir. ( )

İşyerimde iş ve işlemlerimde bulut bilişim, büyük veri, yapay zekâ, artırılmış gerçeklik, nesnelerin interneti ve 3D (üç boyutlu) yazıcılar gibi araçlarından en az birini kullanıyorum. ( )

**13)** Son bir yıl içerisinde işyerinizde dijital dönüşüm kapsamında gerçekleştirdiğiniz ilerleme düzeyini belirtiniz.

İlerleme kaydedilmedi. ( ) (14. soruya geçiniz)

Kısmen ilerleme kaydedildi. ( ) (15. soruya geçiniz)

İlerleme kaydedildi. ( ) (15. soruya geçiniz)

**14)** İlerleme kaydedememe sebebiniz nedir?

(.....)

**15)** İlerleme kapsamında gerçekleştirilen faaliyetleriniz nelerdir?

(.....)

**16)** Dijital dönüşümün işyeriniz için önemli olduğunu düşünüyor musunuz?

Evet ( ) (17. soruya geçiniz)

Hayır ( ) Anketimiz tamamlanmıştır. Teşekkür ederiz.





## 2023 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

17) İşyerinizde dijital dönüşümün en çok hangi alana katkı sağlayacağını düşünüyorsunuz? *(Birden fazla seçenek işaretlenebilir.)*

Ürün Kalitesi ( ) *(İhtiyaçları ve beklentileri karşılayabilme.)*

Üretim Verimliliği ( ) *(Üretim sürecinde kullanılan kaynaklardan etkin yararlanabilme.)*

Üretim Esnekliği ( ) *(Değişen üretim tekniklerine ve yeni ürünlere uyum sağlayabilme.)*

İnovasyon/Yenilik ve Ürün Geliştirme ( ) *(Yeni fikirler ile gelişme sağlayabilme.)*

Nitelikli İstihdama Erişim ( )

Müşteri Hizmetleri/Satış Sonrası Hizmetler ( )

Rekabet Gücünün Korunması/Artırılması ( )

Satış ve Pazarlama ( )

Muhasebe ve İnsan Kaynakları ( )

İş Sağlığı ve Güvenliği ( )

Lojistik/Taşımacılık ( )

Denetim/İzleme ( )

18) İşyerinizde dijital dönüşüm kapsamında önemli gördüğünüz beceriler nelerdir? Önem derecesine göre en az 1 tanesini 1. en önemli olacak şekilde sıralayınız.

İnovasyon/Yenilik ( ) *(Yeni fikirler ile gelişme sağlayabilme.)*

Analitik Düşünme/Akıl Yürütme ( )

Teknolojiyi Kullanma Becerisi ( )

Koordinasyon ve Zaman Yönetimi ( )

Dijital Okuryazarlık ( )

Programlama ve Planlama ( )

İçerik, Ürün ve Hizmet Geliştirme ( )

Veri Analizi ( )

19) İşyerinizde varsa dijital dönüşüm alanında çalışanların mesleklerini belirtiniz. *(İsteğe bağlı) TMS eklenecek, yoksa açık uçlu yazılacak.*

**Diğer** (.....)

20) İşyerinizde dijital dönüşüm alanında eleman ihtiyacınız varsa mesleklerini belirtiniz. *(İsteğe bağlı) TMS eklenecek, yoksa açık uçlu yazılacak.*

**Diğer** (.....)



## 2023 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

21) İşyerinizde dijital dönüşüm kapsamında aşağıda yer alan hangi alanların geliştirilmesine daha çok ihtiyaç duyulmaktadır? (Birden fazla seçenek işaretlenebilir.)

Yapay Zekâ ( ) (Bilgisayar ile ilişkili bir sistemin insan davranışları sergileyebilmesi.)

Büyük Veri ( ) (Çeşitli kaynaklardan elde edilen verilerin işlenebilir duruma getirilebilmesi.)

Nesnelerin İnterneti ( ) (Nesnelerin birbiriyle ya da daha büyük sistemlerle bağlantılı olması.)

Bulut Bilişim ( ) (Diğer kullanıcılarla dijital verileri paylaşma imkânı sağlayan bilişim hizmeti.)

Siber Güvenlik ( ) (Dijital kaynakları kötüye kullanımdan koruyabilme.)

Sanal Gerçeklik ( )

Uygulama Geliştirme ( )

Dijital Okuryazarlık ( )

Sistem/Ağ ( )

Veri Analizi ( )

İş Analizi ( )

Diğer (.....)

Herhangi bir alanın geliştirilmesine ihtiyaç duyulmamaktadır. ( )

22) Dijital dönüşüm sonucunda mevcut istihdamınız nasıl etkilendi?

Arttı ( )

Değişmedi ( )

Azaldı ( )

23) Dijital dönüşüm ile birlikte sektörünüzde istihdamın azalacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz.

(.....) **TMS Eklenecek.**

2023 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.